

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická**

Bakalářská práce

**ANALÝZA PŘÍČIN ZMĚN KARIÉRY HRÁČE
LEDNÍHO HOKEJE NA PŘELOMU JUNIORSKÉ A
SENIORSKÉ KATEGORIE V PLZNI**

Holub Lukáš

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 20. června 2013

.....
vlastnoruční podpis

Rád bych poděkoval zejména panu Mgr. Petru Valachovi, Ph.D. za odbornou pomoc při vypracování této bakalářské práce, dále také všem hráčům HC Škoda Plzeň, kteří s ochotou vyplnili dotazníky.

Lukáš Holub

OBSAH

1	ÚVOD.....	5
2	CÍL A ÚKOLY PRÁCE.....	7
2.1	CÍL PRÁCE.....	7
2.2	ÚKOLY PRÁCE.....	7
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	8
3.1	SPORTOVNÍ PŘÍPRAVA RŮZNÝCH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ.....	8
3.2	VĚKOVÉ ZVLÁŠTNOSTI VE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVĚ.....	9
3.2.1	Období mladistvých – adolescence (15 – 20 let).....	9
3.3	VÝBĚR SPORTOVNÍCH TALENTŮ.....	10
3.3.1	Základní aspekty teorie výběru talentů.....	12
3.3.2	Činitelé determinující osobnost.....	15
3.3.3	Teoretický koncept výběru sportovních talentů.....	22
3.3.4	Vyřazení - Fluktuace.....	23
3.3.5	Výběr do seniorského družstva.....	26
3.3.6	Netradiční pohledy na výběr talentů do seniorské extraligy v ledním hokeji.....	27
4	HYPOTÉZA.....	32
5	METODY PRÁCE.....	33
5.1	VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	33
5.2	VÝZKUMNÉ METODY.....	33
5.3	DOTAZNÍKOVÁ METODA.....	34
5.4	CÍL DOTAZNÍKU.....	34
5.5	ZÁKLADNÍ TYPY OTÁZEK.....	34
5.6	KONSTRUKCE DOTAZNÍKU.....	35
5.7	ZÍSKÁVÁNÍ DAT.....	36
5.8	ZPRACOVÁNÍ DAT.....	36
6	VÝSLEDKY.....	37
6.1	OBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KARIÉRU HRÁČE LEDNÍHO HOKEJE.....	38
6.2	SUBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KARIÉRU HRÁČE LEDNÍHO HOKEJE.....	44
7	DISKUZE.....	52
8	ZÁVĚR.....	53
9	RESUME.....	54
10	SEZNAM LITERATURY.....	55
11	SEZNAM GRAFŮ.....	56
12	PŘÍLOHY.....	57

1 ÚVOD

Cílem bakalářské práce je analýza změn v hráčské kariéře ledního hokejisty na přelomu juniorské a seniorské kategorie v hokejovém oddíle HC Plzeň. Téma jsem si vybral po konzultaci s vedoucím práce, jelikož se domnívám, že toto období je pro každého hráče ledního hokeje rozhodující pro jeho pozdější životní uplatnění. Sám jsem lední hokej v Plzni hrál a ovlivnilo to moje pozdější životní rozhodování. Nejsem sám, který si snil o zářné budoucnosti ledního hokejisty, vysokých příjmech, slávě a hlavně možnosti dělat v životě to co mě nejvíce baví a mentálně naplňuje. Cesta za tímto snem je ale opravdu složitá a hrají zde roli nejen subjektivní faktory ovlivňující hráče, nýbrž i objektivní faktory, protože hokej je hra kolektivní a samotný jedinec nikdy sám nic nedokázal. Vždy za jeho úspěchem stál ještě někdo další, ať už to byla rodina, trenéři, nebo jeho motivací byl někdo z kamarádů. Chtěl bych ve své práci poukázat na problémy a negativní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje hlavně v období pubescence, které se mohou stát hlavní příčinou změny z profesionálního hráče juniorské extraligy, až na hobby hokejistu, který na hokej díky této zkušenosti zanevřel, ztratil motivaci pro další hokejový rozvoj a svůj vysněný cíl. Asi každý člověk chce být úspěšný v určité činnosti, každý rád slyší, že má „na něco talent“. Může to být talent na hudbu, malování, tanec či sport. A každý člověk také na něco talent má. V ledním hokeji ovšem někdy nestačí mít jen talent pro to, aby hráč dosáhl extraligové úrovně. Hrají zde velmi výraznou roli i další hlavně objektivní faktory. Mezi hlavní faktory patří zdravotní (zranění, dlouhodobé onemocnění), sociální (vysoké náklady na vybavení) nebo existenční (sportovec se plně nemůže věnovat tréninku z důvodu vysoké zaneprázdněnosti školními či pracovními povinnostmi). Celý proces identifikace a rozvoje talentovaného jedince je dlouhodobý a vyžaduje kromě vysoké odbornosti a ohromného nasazení jedinců v něm zainteresovaných, také nadprůměrnou hmotnou či finanční podporu talentovaných jedinců, ať již ze strany rodiny, klubu či státu. A právě z těchto tří oblastí se můžeme na tento problém podívat. První oblastí je rodinný zájem. Sport je dlouhou dobu v podstatě „středem zájmu rodinného života“, kterému se velmi často přizpůsobuje chod celé domácnosti a není výjimečným jevem, že rodiče mění způsob života tak, aby se vyhovělo potřebám sportování dětí. To s sebou nese veliké nároky a oběti, které jsou ovšem kompenzovány očekáváním rodičů. Ta jsou především v oblasti vysokých příjmů ve vrcholovém sportu. Jen pro zajímavost nejlépe placený český hokejista Jaromír Jágr měl v roce 2008 denní příjem 1 000 000 Kč. Být talentem je prostě výhoda, ale nalézt a vychovat talentovaného jedince, který to od žáčků dotáhne až do A- mužstva nemůže být otázkou

náhody. Měl by to být systematický proces, kde „šťěstíčko“ hraje jen omezenou roli.

Mé rozhodování o vytvoření této práce ovlivnil hlavně faktor, že nejen talentovaní jedinci se silnou motivací k úspěchu dosáhli svého vysněného cíle, ale hlavně jedinci s průměrnými schopnostmi, ale ze sociálně silně postavených rodin, které svému dítěti kariéru zaplatili.

2 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem práce je analýza příčin změn kariery hráče ledního hokeje v Plzeňském kraji na přelomu juniorské a seniorské kategorie.

2.2 ÚKOLY PRÁCE

1. Sběr a analýza dat z oblasti
2. Sestavení výzkumného souboru
3. Vytvoření dotazníku
4. Osobní pohovory s hráči ledního hokeje
5. Zpracování a vyhodnocení získaných dat

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 SPORTOVNÍ PŘÍPRAVA RŮZNÝCH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ

Sportovní příprava dětí a mládeže je specifický tréninkový proces, který se velmi výrazně odlišuje od tréninku dospělých. Děti nejsou jen malí dospělí, ale odlišují se od nich v mnoha oblastech. Mají jinou stavbu těla, jinou psychiku, vnímají a chápou věci odlišně než dospělí. Z tohoto důvodu je nutné přistupovat k tréninku dětí jinak než u dospělých. Hlavním cílem přípravy v dětském věku je vytvořit předpoklady pro pozdější trénink. Tyto předpoklady by měly umožňovat požadovaný nárůst výkonnosti. Základním a nejdůležitějším úkolem trenéra dětí je nepoškodit své svěřence, a to jak po stránce fyzické, tak psychické. Fyzické poškození je jednoduše zjizvitelné (např. skolióza páteře) a může mít závažné důsledky pro další vývoj dítěte. Psychické poškození je neméně vážné, ale jeho diagnostika nebývá jednoduchá. Může se projevit v mnoha oblastech (úzkost, frustrace, strach z vlastního projevu apod.) (7)

S výukou ledního hokeje jsou spojena určitá specifika. Ta vychází především z klimatických poměrů v ČR, kde není možno spoléhat na existenci přírodního ledu. Dnešní hokejisté jsou proto výhradně odkázáni na umělé ledové plochy. Tím je dáno, že učební proces je v plné míře vázán pouze na tréninkové hodiny, oproti jiným sportům, kde je možné potřebné dovednosti získávat i individuálním zdokonalováním mimo tréninkový proces. Činnosti, které může dítě dělat samo, mimo led, jsou jistě pro jeho sportovní vývoj důležité, ale pro rozvoj jeho hokejové výkonnosti hrají pouze sekundární úlohu. Z této skutečnosti vyplývá disproporce mezi potřebou času nutnou ke zvládnutí této komplikované hry a mezi trvale omezenými tréninkovými možnostmi. Jediná cesta vedoucí ke zlepšení tohoto rozporu je racionalizace tréninkového procesu, který povede k vysokému využití učební hodiny. Tato racionalizace má dva základní směry. Prvním je vysoká intenzita tréninku a druhým je vhodný obsah učiva. Vysokou intenzitu je možné chápat ve dvou podobách:

- a) maximální počet opakování nacvičovaných dovedností
- b) snaha o individuální přístup ke každému cvičenci

Vhodný obsah učiva spočívá především v tom, užít v danou tréninkovou etapu ta cvičení, která vyplývají z věku a možností cvičenců. (7)

3.2 VĚKOVÉ ZVLÁŠTNOSTI VE SPORTOVNÍ PŘÍPRAVĚ

Změny morfoložického, fyziologického i psychického charakteru, k nimž během vývoje dochází, spolu úzce souvisí, neprobíhají však stejnoměrně. Všichni učitelé, trenéři a cvičitelé musí proto při své pedagogické práci vycházet především ze znalostí specifických věkových charakteristik. Z hlediska fylogenetického vývoje předpokládáme, že morfoložicky, fylogeneticky i psychicky je vývoj celé populace určitého věkového stupně na relativně stejné úrovni. Současne jsme si však i vědomi častých individuálních odlišností. Studijní pojetí vývoje založené na respektování věkových zvláštností umožňuje pedagogickým pracovníkům a trenérům základní orientaci v jejich výchovně vzdělávací strategii. (10)

3.2.1 OBDOBÍ MLADISTVÝCH – ADOLESCENCE (15 – 20 LET)

Je poslední vývojovou fází mezi dětstvím a dospělostí. Všechny dosavadní disproporce se postupně vyrovnávají. V tomto období anatomického i fyziologického dozrávání dochází i k plnému osvojení sportovních dovedností. Z hlediska sociálního a emocionálního se tu projevují určité problémy - biologická dospělost není v relaci se sociální vyzrálostí. Snahy o ekonomické a sociální nezávislosti na dospělých (nejčastěji na rodičích) vedou v některých případech až k delikvenci. S tím jsou spojeny i určité záporné postoje vůči dospělým autoritám ve specifických situacích. Mladí nekompromisně obhajují pravdu i spravedlnost. I když jejich posuzování je pro malé zkušenosti někdy zjednodušené. Důležitý je vztah adolescenta k osobám druhého pohlaví. Problémové bývá i posuzování pravidel správné životosprávy. Jejich usuzování i abstrakce je již plně na úrovni dospělých. Adolescent projevuje řadu vyhraněných zájmů, které mají daleko trvalejší charakter než dříve. Společenské prostředí, ve kterém žije, má rozhodující vliv na utváření jeho osobnostního profilu. Z hlediska sportovní výkonnosti je možno tato období označit jako období vrcholných výkonů, zvláště v některých specializacích (např. sportovní gymnastika, plavání). (12)

Rovněž adolescence je z výchovného hlediska obdobím značně náročným. Formální zásahy v oblasti výchovného působení jsou adolescenty radikálně odmítány. V dorosteneckém až juniorském věku se ve všech sportech u vybraných jedinců přechází k náročnému tréninku, který byl dříve považován za specifickou tréninkovou práci dospělých. Akcelerace sportovního růstu se dotýká i ledního hokeje. Systém přípravy nejlepších dorostenců je vlastně modifikovanou přípravou vrcholových hráčů, která je omezena

zákonitostí růstu a vývoje a probíhá pod zvýšenou kontrolou lékařsko-pedagogického sledování hráčů. Pravidelné lékařské kontroly jsou prevencí před eventuálními následky neúměrného tréninkového a zápasového zatížení. Je možno využít všechny formy tréninku podle zásady přiměřenosti, celkového rozvoje a stupně trénovanosti jednotlivce. (12)

V tomto období by již měly být zvládnuty všechny herní činnosti jednotlivce. V dorostenecké kategorii je hlavní cílem dosáhnout vysoké individuální techniky i taktiky v maximální možné rychlosti a jejich uplatnění v herních podmínkách. Základním obsahem tréninkové jednotky jsou z útočných činností jednotlivce: uvolňování s kotoučem u hrazení, uvolňování po zpracování přihrávky v herních situacích, zvládnutí prudké, krátké a dlouhé přihrávky, zpracování nepřesných přihrávek, střelba po přihrávce a střelba ze složitějších situací například přes hráče. Z obraných činností jsou to cvičení v prostorech za brankou, v rozích kluziště, včasné založení protiútoky, prudká, dlouhá a kolmá přihrávka nebo střelba po ledě od modré čáry proti bránícímu hráči. Při cvičeních, kde je zapojena celá pětice hráčů se nacvičují různé útočné kombinace založené na principu křížení, clonění nebo zpětné přihrávky. Z obraných kombinací se největší důraz klade na přebírání hráčů, zdvojování, obranné systémy a hry v oslabení.

Pro moji práci je toto období nejdůležitější. Tréninkové jednotky a utkání v týdenním cyklu jsou velice fyzicky i psychicky náročné. Dorostenci a junioři, kteří hrají extraligu, trénují téměř stejně jako profesionálové v seniorské kategorii. Počet tréninků se pohybuje okolo 5 – 6 týdně. Délka každé jednotky je 75 – 90 min na ledě a dalších 60 minut mimo led. Počet utkání v sezoně se pohybuje okolo 50 – 70. Při takovém to vytížení se musí hráč navíc věnovat školním a někdy pracovním povinnostem. Právě proto v tomto období vznikají velké výkonnostní rozdíly a rozhoduje se o budoucnosti každého hráče.

3.3 VÝBĚR SPORTOVNÍCH TALENTŮ

Je třeba se podívat a pochopit dva základní pohledy na sport dětí a mládeže. První z těchto pohledů chápe sport jako náplň volného času, při které se děti realizují, rozvíjí svoji zdatnost, provádí činnost, která je baví většinou i uspokojuje. A kromě jiného vytváří a podporuje i návyky zdravého způsobu života. A to jsou hlavní motivy sportování pro absolutní většinu dětí. Pouze malá část dětí (a ještě spíše jejich rodičů) začíná se sportem proto, aby se v budoucnu (za deset až dvacet let) stala profesionálním sportovcem. Ale i ti se najdou. Druhý z těchto pohledů ukazuje na sport jako na oblast profesionálních výkonů na hranici lidských možností, kam se dostanou pouze nejlepší jedinci. A který na druhou

stranu může přinést účastníkům „slávu“ a vysoce nadprůměrný výdělek. Je vůbec vhodné, aby existoval systém výběru a výchovy sportovních talentů, který není primárně zaměřen na prvou oblast (smysluplné trávení volného času a zdravého způsobu života), ale zaměřuje se především na oblast druhou (profesionální sport se všemi jeho klady a zápory)? (12)

Celý proces identifikace a rozvoje talentovaného jedince je dlouhodobý a vyžaduje kromě vysoké odbornosti a ohromného nasazení jedinců v něm zainteresovaných, také nadprůměrnou hmotnou či finanční podporu talentovaných jedinců, ať již ze strany rodiny, klubu či státu. A právě z těchto tří oblastí se můžeme na tento problém podívat. První oblastí je rodinný zájem. Sport je dlouhou dobu v podstatě „středem zájmu rodinného života“, kterému se velmi často přizpůsobuje chod celé domácnosti a není výjimečným jevem, že rodiče mění způsob života tak, aby se vyhovělo potřebám sportování dětí. To s sebou nese veliké nároky a oběti, které jsou ovšem kompenzovány očekáváním rodičů. Ta jsou především v oblasti vysokých příjmů ve vrcholovém sportu. Jen pro zajímavost nejlépe placený český hokejista Jaromír Jágr měl v roce 2008 denní příjem 1 000 000 Kč, což není běžný příjem v České republice. Významnou oblastí je také to, že koníček dětí (v tomto případě sport) se stane jejich povoláním, a to ještě dobře placeným. A dalším argumentem je, že děti po ukončení základní školy nevynikají v žádné jiné oblasti rozvoje lépe než ve sportu, kterému se věnují. Samozřejmě se v souvislosti s rodinným zájmem musím zmínit i o investicích, které rodiče do sportování dětí vloží. Jenom přímé finanční platby, které rodiče musí během jedné sezóny vydat, se v ledním hokeji pohybují okolo 30 000-40 000 Kč, což v dlouhodobém horizontu mnohaletého tréninku tvoří již nezanedbatelnou částku rodinného rozpočtu. (3)

Výchova špičkového hokejisty vyžaduje investice nejen rodičů dítěte, ale i klubu. Náklady na trenéra, vybavení tréninkových zařízení (haly, tělocvičny, hřiště apod.) jsou nezbytnou součástí dlouhodobého tréninkového procesu. A tyto výdaje jsou tím vyšší, čím vyšší je i kvalita (trenérů, podpory, zařízení, zázemí, apod.). A tak se příprava mladých hokejistů stává svým způsobem „investicí“ klubu, která by se měla po určité době vrátit. Ceny „talentovaných jedinců“ jsou v hokeji v řádech milionů korun někdy i dolarů. A kluby samozřejmě chtějí svoji „investici“ do talentovaného jedince vrátit zpět s vysokým ziskem.

Ještě jednu oblast procesu identifikace a výchovy talentů je vhodné zmínit. A tou je pohled národní či státní. Výsledky špičkových sportovců na významných mezinárodních soutěžích (olympijské hry, mistrovství světa apod.) přestávají být jen otázkou vítězství či

prohry týmu, ale stávají se problémem národní prestiže. Asi všichni máme v paměti pocit národní sounáležitosti a hrdosti po vítězství českých hokejistů na Zimních Olympijských Hrách (ZOH) v Naganu v roce 1998. A samozřejmě účast vrcholných politiků na těchto akcích jen dokládá význam, jaký mají v národním, ale i mezinárodním kontextu. Nezanedbatelně pozitivním aspektem těchto národních oslav je i vytvoření dětských vzorů a hrdinů, kteří tak sekundárně mohou přivést další nesportující děti do sportovních klubů a družstev. Být talentem je prostě výhoda, ale nalézt a vychovat talentovaného jedince nemůže být otázkou náhody. Měl by to být systematický proces, kde štěstí hraje jen omezenou roli. (11)

3.3.1 ZÁKLADNÍ ASPEKTY TEORIE VÝBĚRU TALENTŮ

Stanovení kritérií pro posouzení pohybových talentů v dané oblasti sportovních činností je nedílnou součástí teorie sportovního tréninku. Množství prostředků, které se vydává na přípravu sportovců, vyžaduje, aby osoby, které jsou zařazeny do těchto systémů, měly vysokou pravděpodobnost na dosažení nejvyšší výkonnostní úrovně. Jelikož sportovní příprava je dlouhodobý proces, ve kterém se základy pozdější výkonnosti vytvářejí již ve věku, kdy dítě dochází do školy, je vhodné, aby perspektiva (či talentovanost) jednotlivce byla rozpoznána co nejdříve. Na druhou stranu právě požadavek co nejvčasnějšího posouzení možné perspektivy sportovce klade extrémní nároky na diagnostické prostředky (výběr vhodných testů), kvalitu hodnocení / posouzení dosažených výsledků v závislosti na očekávaných projevech jedince) a minimalizaci chybných predikcí (tzn. Vybrání dítěte s malou perspektivou či naopak nevybrání dítěte s vysokou perspektivou). To dělá z celé identifikace talentů velmi složitou činnost, které vyžaduje vysokou míru odbornosti, důkladné institucionální zabezpečení a dobrou návaznost dalších oblastí sportovního tréninku. (10)

Talent, je obecně výrazným projevem dispozic jedince pro cílenou specializovanou činnost. Není obecný (tj. talent na všechno), ale může zahrnovat dispozice pro několik specializovaných činností (např. sport, umění či studium). Pak se stává významným problémem rozhodování, kterou oblast dále preferovat a cíleně ovlivňovat. Bohužel zde vystupuje do popředí hodnotová orientace jedinců nebo prostředí, zejména rodiny, která může cíleně potlačit „nevhodné“ dimenze talentu dítěte (bude např. preferovat zpěv před sportem, ačkoliv má větší předpoklady stát se vynikajícím sportovcem než zpěvákem). Při řešení problému je třeba respektovat to, že jeho plná realizace se může projevit až po určitém,

někdy dost dlouhém období patřičného rozvoje, a že talentovaný jedinec musí dostat aspoň minimální podmínky pro svůj rozvoj. Ne každý je však na tolik odolný, aby se projevil i přes nevhodné prostředí, v němž se momentálně nachází.

S pojmem talent jsou velice často v odborné literatuře spojovány další pojmy jako vlohy a nadání, přičemž nadání je velmi často zaměňováno za pojem talent.

Vlohy - základní dispozice jednotlivce vyjadřující možnosti pro budoucí schopnosti. Tyto vlohy se nemusí za celý život projevit, protože se jedinec nedostal do prostředí, pro ně vhodném. Například obyvatel Afriky, který má vynikající vlohy pro lyžování, neuvidí za celý život sníh a jeho vlohy se neprojeví.

Nadání - spojení vloh s určitou oblastí činností - rychlostní, vytrvalostní a podobně. Na příklad má-li jedinec nadání pro basketbal (ovládání míče, pohyb, souhru apod.), ale jeho výška v dospělosti je pouze 155 cm.

Talent - příznivé seskupení vloh pro činnost, kterou chceme vykonávat. Ve sportu hovoříme o talentu tehdy, tvoří-li morfologické, fyziologické i psychologické dispozice optimální předpoklady pro provádění daného sportovního výkonu. Jako příklad použijí jedince, který má všechny požadované znaky (morfologické, funkční, motorické, somatické, psychické, sociální, atd.) pro to, aby dosáhl absolutní sportovní výkonnosti. (2)

Z toho vyplývá, že talent je celkovou sumou předpokladů, která pokrývá požadavky kladené na sportovce pro dosažení absolutně nejvyšší sportovní výkonnosti. Jednotlivec se k těmto požadavkům více či méně blíží a podle míry přiblížení hovoříme o míře talentovanosti. (12)

Předpoklady úrovně sportovní výkonnosti spočívají v psychofyzické struktuře člověka a lze je shrnout do třech základních oblastí: směrová, potencionální a výkonové.

Oblast směrová zahrnuje vlastnosti způsobující, že jedinec realizuje a volí určité cíle, že se rozhoduje pro konkrétní odvětví či disciplínu, Mezi základní vlastnosti patří zájmy a s nimi související potřeby, formující se kolem sedmého roku života. Za příznivých okolností (zejména kladné působení rodičů) se projevují v orientaci na sport. Problém spočívá pouze v tom, aby byly rozvíjeny a formovány tak, aby v průběhu celé sportovní činnosti tvořili základní východisko. Směrová oblast neurčuje předpoklady pro dosažení vrcholové výkonnosti. Může být ovlivněna aktuálními stavy jedince i společnosti. Např. po vítězství našich hokejistů na ZOH v Naganu se výrazně zvýšil zájem dětí o lední hokej.

Takové úspěchy mohou přivést jedince ke konkrétní sportovní disciplíně i ke sportu jako takovému. (5)

Oblast potencionální obsahuje schopnosti a vlastnosti sportovce, které podmiňují individuální sportovní výkonnost a rozhodují o tom, zda jedinec bude schopen zvládnout dovednosti a návyky nezbytné pro dosažení vysoké výkonnostní úrovně. Ne všechny z těchto vlastností jsou však natolik stálé, aby je bylo možné zahrnout do sestav výběrových testů. Je však možné je hodnotit při diagnostických testech jako doplňkové informace o a duální sportovní úrovni testovaných osob. Tato oblast popisuje, jakými parametry by měl daný jedinec disponovat, aby měl pravděpodobnost dosažení očekávané výkonnostní úrovně. Např. v basketbalu výrazně ovlivňuje potencionální oblast jedince tělesná výška. Pokud dítě patří k nejmenším mezi svými vrstevníky a ani jeho rodiče či prarodiče nejsou nadprůměrného vzrůstu, potom je jen velmi malá pravděpodobnost na dosažení nejvyšších výkonnostních stupňů. (5)

Oblast výkonová představuje vlastnosti usnadňující projev získaných individuálních dovedností a rozvinutých schopností v praktické závodní činnosti, v průběhu utkání či závodu. Toto prostředí vytváří extrémně obtížné situace při nejvyšším stupni stresu. Z tohoto pohledu nejsou schopni všichni sportovci vykázat v průběhu soutěže takovou úroveň sportovního výkonu, jako na tréninku. Relativně nejmenší rozdíly, nebo i lepší výsledky dosahují ti, kteří mají vysokou odolnost vůči stresu. Každý z nás zná někoho ve svém okolí, kdo je tzv. krizový typ. Běžné situace řeší „běžně“, ale jakmile je pod tlakem osobností, je výrazně úspěšnější a aktivnější než v již zmíněných „běžných situacích“. A naopak známe lidi, kteří nesnáší tlak na svoji osobu a v těchto situacích nejsou schopni podávat i jen „normální výkony“. A vrcholový sport přináší obrovské tlaky. Zkuste si jen představit situaci ze semifinále ZOH v Naganu, kdy se po prodloužení jezdily samostatné nájezdy. Pokud hráč promění, jde se do finále, pokud nepromění, jeho tým prohraje a nejde do finále a hrají „jen“ o třetí místo. Přitom hráč je již velmi unaven, s vysokou pravděpodobností má nějaké drobné zranění, které ho bolí a možná by šel nejráději se schovat do šatny. A to vše před 20 000 diváky na stadionu, kteří na něj pískají a dalšími miliony diváků u televizních obrazovek a s vidinou toho, že tato branka vyjádřená v penězích má cenu v řádu milionů. To musí uznat každý, že to není jednoduchá situace. A právě v ní musí hráč podat lepší výkon než v běžné situaci. (5)

Výběr talentů v jednotlivých sportovních odvětvích je kromě náročného vědeckého problému z pohledu obsahu (určení faktorů podmiňujících, či limitujících výkonnost, určení etap, kritérií norem apod.) také vysoce etickou záležitostí (koordinace osobnosti mladého sportovce s nároky daného sportovního odvětví). Sportovní výběr musí být dynamický proces zkoordinování osobnosti každého sportovce se sportovní činností, v duchu rozvoje tvořivých sil osobnosti, motivace, požadavků sportu stejně jako nároků přípravy na vrcholový sportovní výkon. (8)

3.3.2 ČINITELÉ DETERMINUJÍCÍ OSOBNOST

S problematikou výběru hráče do seniorské extraligy úzce souvisí dvě stěžejní oblasti, které zásadně ovlivňují osobnost hráče, hlavně na přelomu juniorské a seniorské kategorie. První oblastí jsou endogenní činitelé, neboli různé dispozice a vlastnosti hráče, které tvoří vnitřní podstatu jedince. Jsou základnou chování hráče v kolektivu. Mohou být vrozené nebo dědičné. Pro hokej je důležitá určitá dravost a dostatek sebevědomí pro dosažení svých cílů. Druhou oblastí jsou exogenní činitelé. To jsou vlastně veškeré vnější podmínky, jako prostředí, ve kterém je hráč vychováván a vlastní výchova rodiči. Patří sem existenční podmínky, v nichž jedinec pracuje na rozvoji svého talentu. (2)

ENDOGENNÍ ČINITELÉ – VROZENÉ DISPOZICE A VLASTNOSTI

1) předpoklady pro optimální strukturální vlastnosti jednotlivce (např. tělesné rozměry a tělesnou hmotnost – důležité např. pro volejbal, basketbal, ale i pro lední hokej)

2) předpoklady pro dodržení vysoké úrovně funkčních vlastností organismu ve vztahu k pohybovým schopnostem (např. atletika, sprinty, vytrvalostní tratě, běh na lyžích apod.)

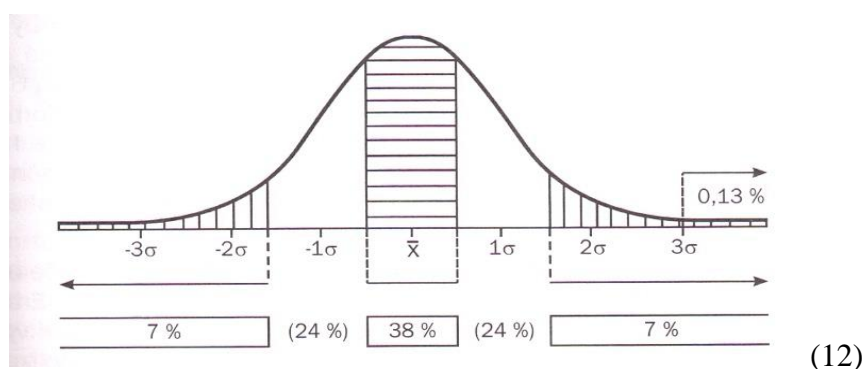
3) předpoklady pro vysokou úroveň psychických funkčních vlastností jedince, jeho intelektuálních schopností. Jsou důležité např. pro sportovní hry (taktika) střelecké disciplíny (vysoký stupeň soustředění)

4) předpoklady ke schopnosti snadno, rychle a dobře zvládnout nové pohybové úkoly (např. gymnastika, skoky do vody, krasobruslení) (3)

Tyto předpoklady se mohou různě překrývat, doplňovat, popřípadě spojovat nebo vylučovat. Nedá se ani úplně vyloučit, že mezi některými z nich je úzká souvislost. Skupina 1) a 2) představují specifickou složku sportovního talentu, zatímco druhé dvě jeho složku obecnou, univerzální. (3)

GENETICKÁ PODMÍNĚNOST TALENTU v souvislosti s endogenními předpoklady je v současné době stále více spojována s genetickou determinovaností jednotlivých předpokladů. Výzkumy na toto téma probíhají přibližně už od sedmdesátých let minulého století a jejich východiskem se stalo porovnávání a dlouhodobé studium dvojčat. Porovnávají se, jak se určité rysy projevují u jednovaječných dvojčat. Dobře pro tyto výzkumy je, když dvojčata žijí dlouhodobě odděleně (např. při rozchodu rodičů nebo po osvojení jednoho z dvojčat do různých rodin). Tím to je možné sledovat skutečný vliv dědičnosti a výrazně se tak odstíní vliv sociálního prostředí. Tyto výsledky se pak následně porovnávají s výsledky dvojvaječných dvojčat. Při posuzování genetické podmíněnosti talentu se vychází z pravděpodobnosti normálního rozdělení četnosti, která dokládá, že výskyt sportovního talentu je jistými zákonitostmi limitován. Tyto zákonitosti nelze pominout. (12)

Obrázek 1 - Znázornění předpokladů četnosti výskytu jednotlivých sportovní výkonnosti v populaci

Obrázek 1 ukazuje rozložení jevu v normální populaci. Pokusím se graf vysvětlit na konkrétním případě např. tělesnou výškou. Na křivce grafu je vidět v centrální části, která je šrafována a popsána jako \bar{X} – tzv. průměrná populace. Z hlediska tělesné výšky např. osoby mezi 170 -180 cm. Jejich počet je nejvyšší, a proto křivka dosahuje nejvyšších hodnot. Osoby napravo a nalevo od centrální části jsou již zastoupeny v menším počtu, protože vykazují určité odchylky od průměrné výšky. Na levé straně jsou menší jedinci např. 160 – 170 cm. A na pravé straně zase vyššího vzrůstu např. 180 – 190 cm. Pokud se podíváme ještě více do stran, nalezneme tam osoby, které se již výrazně odchyľují od průměru, např. oblast vertikálního šrafování vlevo obsahuje jedince s tělesnou výškou pod 160 cm a ta samá oblast napravo zase osoby s výškou nad 190 cm. Jedinci s naprosto ojedinělým tělesným vzrůstem jsou na úplných koncích křivky. Na grafu vyznačené jako $\pm 3 \delta$ (sigma) na pravé i levé straně. Značka δ vychází ze statistiky a určuje velikost rozsahu souboru. Můžeme říci, že vlastně celá populace se vejde do rozsahu $\pm 3 \delta$ a mimo něj stojící jedinci kteří se v daném

znaku zcela vymykají průměrné úrovni. Těchto jedinců (mimo $\pm 3 \delta$) je v dané populaci pouze 0,13 %. Na příkladu tělesné výšky to vychází tak, že velmi vysokých osob v české populaci mužů je 0,13 %, tj. asi okolo 6500. Přičemž za jedince, kteří vykazují v daném rysu talent, jsou považováni právě na úrovni 3δ a více, to v reálném životě odpovídá již zmíněným 0,13% populace. Přepokládám, že např. pro basketbal bych hledal velmi vysoké osoby – pro muže vyšší než 210 cm. Tato výška není běžná a odpovídá právě osobám $\pm 3 \delta$. Těch je celé populaci mužů v ČR již uvedených 6500. Pokud ovšem chci pracovat s talenty, tak nehledám v celé populaci, ale pouze v části z ní, a proto budu hledat jedince v deseti ročnících populace (deset ročníků je počet let, kdy se předpokládá, že jedinec může hrát vrcholově basketbal. Potom je jich už jen 930. K tomuto počtu je nutné dodat ještě další požadavky – z výše uvedených definic totiž vyplývá, že talent je „příznivé seskupení vloh“. Z toho důvodu je jasné, že vynikající basketbalista nemůže být jen vysoký, ale i rychlý. Potom opět použiji systém $\pm 3\delta$, který ovšem aplikuji pouze na vybrané vysoké jedince. Tím se dostanu přibližně na číslo 2. Znamená to tedy, že nadprůměrně vysoce vzrostlí jedinci, kteří jsou zároveň rychlí, jsou pouze dva v celé republice. Ted už musí být všem jasné, že nalezení osoby s vysokým stupněm talentovanosti je nesmírně složité. (2)

Biologické parametry jsou při posuzování endogenních předpokladů talentovanosti chápány jako další výzkumné biologické faktory – zdravotní, morfologické, antropometrické a funkční. Zdravotní stav – ať zjevný nebo poškození vrozené, či skryté či získané vlastní pohybovou aktivitou. Patří sem oběhový a dýchací systém, soustava oporná a pohybová (kosterní, kloubní a svalový systém). Morfologické a antropometrické parametry – obvykle sem patří tělesná výška, hmotnost, somatotyp, složení těla, proporcionalita, držení těla a dále v závislosti na sportovní specializaci také speciální antropometrické a morfologické parametry (např. distribuce svalových vláken zásadně ovlivňuje rychlostní a vytrvalostní výkony). Funkční parametry – chápány jako základ kondičního rozvoje. Většinou se pod termínem funkční zdatnost či funkční parametry chápe kardiopulmonální zdatnost, to znamená (schopnost transportovat a využít kyslík tkáněmi). (1)

Psychologické parametry můžeme v souvislosti s psychickými faktory rozdělit na tři základní skupiny psychických faktorů výkonnosti: psychické schopnosti, emoční motivačně proměnné a ostatní osobnostní vlastnosti. Psychologické faktory však nejsou

v prepubertálním věku dostatečné stálé a podléhají častým změnám.

1. Psychické schopnosti - základní

- senzorické schopnosti (např. odhad vzdálenosti, postavení soupeře při ledním hokeji, odhad odrazu puku od mantinelu atd.);
- senzomotorické schopnosti, které chápu jako určité propojení senzorických schopností s pohybovou odpovědí (např. reakce na odražený puk po střele, zareagování na změnu pohybu protihráče v ledním hokeji);
- intelektuální a tvůrčí schopnosti (předpoklady k taktickým dovednostem, schopnost improvizovat, netradiční řešení soutěžních situací);
- estetické schopnosti (vyjádřit hudbu pohybem při krasobruslení či moderní gymnastice) (12)

2. Emočně motivační proměnné - základní motivující tendence

- potřeba pohybu (např. malé děti potřebují pohyb ke svému vývoji a je více než příznivé, aby se základní motivací sportu stala potřeba pohybu)
- potřeba výkonu

3. Osobnostní vlastnosti - jedná se především o vlastnosti

- temperamentové, jsou takové které se podílejí na typu osobnosti (např. pro boxera by bylo nevýhodou být melancholik nebo pro sprintera flegmatik)
- charakterové - určující navyklý způsob chování v určité situaci (např. jedinci kteří jsou zvyklí z rodiny pracovat v domácnosti nebo na domácím hospodářství mají potom v praxi menší problémy s tréninkovou morálkou)
- sociálně psychologické, které souvisejí se vznikem sociálních rolí a členěním sportovců do sociálních skupin (např. neformální vůdci bývají ve sportu daleko úspěšnější než odstrkovaní členové skupiny). (12)

Biologický věk a biologická akcelerace a retardace

Ačkoliv se to může zdát divné, každé dítě má ve sportovním životě několik věků. Prvním je věk kalendářní. Ten zná každý, velmi dobře každý ví, kdy se narodil a tím je dán jeho kalendářní věk. Znalost kalendářního věku je velmi jednoduchá. Druhým věkem ve sportovním životě je věk biologický. Ten je dán nikoliv datem narození nýbrž stupněm biologického vývoje organismu. A ten se samozřejmě nemusí shodovat s věkem kalendářním. Pokud je jedinec více biologicky vyspělý, než kolik mu skutečně je, můžeme hovořit o biologické akceleraci. Pokud se naopak objeví jedinec, jehož biologický věk zaostává za kalendářním, zařadíme ho do skupiny biologické retardace.

Třetím věkem je sportovní věk, což vymezuje dobu, po kterou může daný jedinec provádět sportovní činnost. To znamená, jak dlouho už hraje fotbal, hokej, cvičí gymnastiku nebo skáče do výšky. Tento věk hraje určitou roli při posuzování dosažené výkonnosti dětí. Jedinci, kteří jsou stejně staří, ale mají výrazně různou délku sportovního věku, budou mít pravděpodobně i různou výkonnost. Přičemž ve výhodě bude převážně ten, kdo trénuje a závodí déle. Znalost jednotlivých typů věků dětí pro trénink se pokusím vysvětlit na tom nejdůležitějším, čili na věku biologickém. (2)

Každý člověk má individuální tempo svého biologického vývoje. To vychází z genetických předpokladů, produkce hormonů, různých vlivů prostředí (jako např. výživa, nemoci) a ještě z dalších okolností, které však nejsou dostatečně známé. Tato různorodost se mezi jedinci vyrovnává okolo 18 - 20 roku života. Pro trénink dětí je však velmi důležité znát konkrétní hodnoty biologického věku, protože na základě toho je potom možné využít v tréninku princip přiměřenosti. Rozdíly v biologickém věku mohou být u skoro stejně starých jedinců podle kalendářního věku opravdu velké. V jednom družstvu stejně starších žáků (12 – 13 let) se mohou setkat v mezních případech chlapci, kteří jsou vývojově retardováni, a jejich biologický věk je okolo 9 – 10 let s chlapci akcelerovanými, kteří jsou na biologickém stupni 16 – 17 let. A to je určitě významný rozdíl. Je třeba, aby každý trenér využil znalosti o biologické akceleraci jedince k tomu, aby např. začal s cíleným silovým tréninkem oproti jedinci, který je retardovaný a ještě není na rozvoj síly dostatečně zralý. Velký význam má znalost biologického věku při stanovení míry talentovanosti, kdy je naprosto zásadní při výběru odlišit od sebe stupeň talentovanosti a akceleraci biologického vývoje. Jinak by bylo možné, aby velmi talentované dítě bylo hodnoceno hůře jen z toho důvodu, že je biologicky retardované, než dítě netalentované, které je však biologicky akcelerované.(7)

V dnešní době existuje několik způsobů hodnocení biologického věku.

ÚROVEŇ VÝŠKY A HMOTNOSTI, které jsou hodnoceny na základě vývojových, křivek tzv. nomogramu. V nich se porovnává, aktuální výška dítěte s předpokládanou výškou v dospělosti. Biologický věk se tedy stanovuje ve třech krocích. (5)

1. Vypočítání předpokládané výšky dítěte v dospělosti na základě výšky otce a matky za použití predikčních rovnic (např. pro chlapce = [výška otce + (výška matky × 1,08)] : 2 na základě této předpokládané výšky se stanoví, do jakého výškového pásma by dítě mělo v dospělosti patřit.

2. Posouzení aktuální výšky dítěte a určení, do jakého výškového pásma aktuálně patří.

3. Posouzení výškového pásma aktuální výšky dítěte a výšky v dospělosti. Pokud jsou obě pásma shodná, potom je vývoj v souladu s věkem pokud se obě pásma odlišují, je možné uvažovat o vývojové akceleraci nebo retardaci. Tento ukazatel je ovšem spíše orientační a měl by sloužit spíše pro rozhodnutí pro další, přesnější vyšetření stupně biologické zralosti. (10)

STUPEŇ OSIFIKACE KOSTÍ - kostní věk. Určuje na základě osifikace kostí reálnou úroveň biologické zralosti. Pro hodnocení kostního věku se používají rentgenové snímky konců kostí. Můžeme teoreticky použít kteroukoliv část kostry. Získané snímky se porovnávají se standardem. Tato metoda je velice přesná, ale na druhou stranu má svá negativa, kterým je rentgenové záření. Z toho důvodu se určení kostního věku používá jen ve výjimečných případech. (3)

Stupeň rozvoje sekundárních pohlavních znaků – pohlavní věk. Pohlavní věk se stanovuje na základě rozvoje sekundárních pohlavních znaků. U chlapců se jedná o vývoj penisu, pubického ochlupení a axiálního ochlupení (podpaží). U děvčat se zjišťuje stupeň rozvoje prsou, pubického a axiálního ochlupení a věk první menstruace. Tyto údaje jsou porovnávány s různými typy škál.

Stanovení prořezávání druhých zubů – zubní věk. Prořezávání druhých zubů je charakteristickým znakem mezi 6 – 14 rokem. Zubní věk se stanovuje na základě poměru těch druhů zubů, které se ještě neprořezali v plném počtu a těch, které se již kompletně prořezaly. Výsledek se porovnává s tabulkovými hodnotami. (4)

POMĚR INTRACELULÁRNÍ (BCM) A EXTRACELULÁRNÍ (ECM) HMOTY.

V současnosti se v literatuře objevují nové metody zjišťování biologického věku. K těmto účelům je možné využít řadu metod, které jsou velmi často náročné na přístroje nebo na zkušenost hodnotitele. (5)

V rámci těchto šetření je vhodné posoudit detailněji tělesné složení, zvláště pak množství svalové hmoty, která využívá kyslík, a je tudíž předpokladem pro svalovou práci.

Pokud chceme stanovit akceleraci nebo retardaci jednotlivce, měli bychom hodnotit jeho biologický věk z více hledisek. Pro prvotní orientaci nám postačí porovnání výšky postavy s růstovými normami daného věku. Dále stanovíme zubní a pohlavní věk a na závěr pokud budeme chtít opravdu přesné hodnoty, můžeme použít i stanovení kostního věku.

EXOGENNÍ ČINITELE – VLIV PROSTŘEDÍ A VÝCHOVY

Prostředí je souhrn všech vnějších podnětů, které působí na organismus jedince, a na něž je organismus schopen reagovat. Prostředí jedince tvoří okruh lidí, věcí a jevů okolního světa. Vlivem prostředí, především sociálního, se rozvíjí dědičná výbava jedince, jeho psychický život, vytváří se jeho vědomí, formuje se jeho osobnost. Zásadní a celkový vliv na dítě má rodina s převažující výchovnou funkcí. Význam tohoto prostředí na sportování dětí se projevuje ve více oblastech.(12)

RODINA A MOTIVACE DÍTĚTE

Pro získání sebedůvěry hrají největší roli rodiče. V některých případech mohou ovlivnit rozvoj dítěte i negativně. Důvody proč začínají děti sportovat, jsou různé. Většinou jsou ke sportu vedeni rodiči nebo jedním z rodičů, nebo jinou osobou (kamarády) vlastní motivací či trenérem. Tyto důvody se mění při vstupu do vrcholového sportu, kde přestane hrát hlavní roli rodina či přátelé, a nastává obrat k vlastním motivům (být nejlepší či materiální motivace). (12)

PSYCHOLOGICKÝ TLAK

Uplatňování síly jedné osoby vůči jiné osobě s cílem, aby tato osoba něco vykonala. Studie uvádí, že asi 60 % tlaku vyvíjeného na dítě způsobují rodiče. (5)

RODIČE A DLOUHODOBÝ TRÉNINKOVÝ PROCES

V souvislosti s konflikty ve sportu se vyžaduje, aby rodiče byli aktivnější a více vzdělaní pro podporu dětí pokračujících ve sportu na vrcholové úrovni. Občas je výhodou, když je jeden z rodičů zároveň trenérem svého dítěte, protože ho zná nejlépe ze všech a může mu vytvořit optimální podmínky pro jeho sportování. Příklad sportovců, kteří mají nebo měli za trenéry své rodiče – Martin Doktor, Šárka Záhrobská, Robert Holík či Ivan Lendl. Mnoho problémů dnes vzniká v souvislosti s odchodem mladých sportovců do zahraničí. U hráčů

ledního hokeje je odchod do zahraničí v relativně mladém věku (16 – 17 let) relativně častým jevem. (3)

Růst a vývoj organismu, stejně jako formování osobnosti každého jednotlivce od dětských roků až po dospělost je souvislý a nezvratný proces složité diferenciace, integrace a adaptace. Toto vše se může projevit množstvím složitých vztahů mezi jednotlivými činiteli vnitřních a vnějších podmínek.

3.3.3 TEORETICKÝ KONCEPT VÝBĚRU SPORTOVNÍCH TALENTŮ

V odborné literatuře existuje shoda v tom, že problematiku výběru sportovních talentů není možné zúžit pouze na vlastní proces selekce jedinců, s vysokou mírou nadání. Tento problém je chápán jako komplex identifikace, selekce a rozvoje talentovaných jedinců v dlouhodobém tréninkovém procesu. Skládá ze tří fází. (11)

1. fáze rozpoznání talentů a jeho selekce;
2. fáze podpory talentu optimalizací tréninku;
3. fáze podpory talentu pomocí koordinace způsobu života;

Pro vysvětlení problematičnosti celého komplexu systému identifikace, selekce a výchovy talentovaných jedinců je ale lepší, když si všechny otázky rozdělím podle odborné literatury do pěti na sebe navazujících okruhů.

1. URČENÍ TALENTU. Snaží se vytvořit model, jak by měl vypadat talentovaný jedinec, zabývá se podstatou nalezení talentu. Na první pohled se zdá, že se nejedná o složitou oblast, opak je ale pravdou. Najít základní oblasti či faktory ze kterých se míra talentovanosti skládá je v teoretických výzkumech jedním z největších problémů. Ještě relativně jednoduché to je ve sportovních disciplínách jako je atletický sprint, kde se termínem rychlost můžeme zaštitit fyzikou. Významné problémy ovšem nastávají ve sportovních hrách, ve kterých se setkáváme s tím, že zásadní je pro hráče čtení hry, situační rozhodování a herní tvořivost. Již z těchto několika termínů je vidět, o jak složitou problematiku se jedná. (12)

2. VÝBĚR TALENTU. Určují nám výběrové indikátory, (např. testy, škály, hodnocení) které umožňují popsat již nalezené oblasti modelu talentovaného jedince. Jedná se o specifickou činnost, která vychází z podstaty vytvořeného modelu budoucího sportovce. Tento model tvoří rámec, jenž určuje požadavky na talentovaného jedince. Jaké testy vybrat a zda testy skutečně měří to, co chceme zjišťovat. Jednou z významných okolností

výběrového procesu je cíl, se kterým jsou daní jedinci vyhledáváni a vybíráni. Výběr talentů není jen homogenním procesem, ale může se velmi významně odlišovat v záměrech, pro které experti sportovce vyhledávají - výběr jednotlivce do konkrétního týmu. Ne vždy zde musí platit pravidlo o výběru toho nejlepšího či neperspektivnějšího jedince, ale trenér či expert vybírá toho, kdo se mu hodí do koncepce týmu. Většinou jsou takto vybíráni hráči do extraligových družstev dospělých. (12)

3.3.4 VYŘAZENÍ - FLUKTUACE

Významnou oblastí výběru talentů je však i jeho druhá strana, a to je vyřazení jedinců ze systému. Toto vyřazení se nazývá „fluktuace“. Odborné důvody (vyřazení jedinců s nižší perspektivou) mají často ospravedlnit fluktuaci jedince. Většinou je ale velmi obtížné rozpoznat skutečnou míru „netalentovanosti“ sportovce. Sociální důvody vyžadují vysokou míru ohleduplnosti. Když například trenér vyřazuje z mužstva malého hochy ve věku např. 10 let, musí to vysvětlit nejen malému sportovci, ale i jeho rodičům, kteří často nechápou důvody vyřazení svého dítěte. Jiná, ale velmi podobná situace nastává v případě vyřazení mladého hráče v juniorském věku z extraligového týmu juniorů. V tomto případě může dojít k vysoké frustraci z nenaplněných ambicí, které hráč spojuje s tím, že mnoho let vrcholově trénuje, obětoval téměř vše úspěchu v ledním hokeji s vidinou toho, že se probouje do seniorské extraligy a kousek před svým vysněným cílem je mu „zabráněno“ v jeho dosažení. (12)

1. CÍLENOST VYŘAZENÍ

Nám ukazuje, zda fluktuace byla dopředu připravovaná či nechtěná. Etapová fluktuace – odchod sportovců nevybraných pro další etapu tréninku. Jedná se tedy o připravovanou selekci. Náhodná fluktuace – nechtěné (z pohledu trenéra náhodné) odchody sportovců z různých důvodů (např. konflikt s trenérem či spoluhráči, přestěhování).

a) objektivní- přímo nesouvisí s činností trenéra a trenér ji nemůže ovlivnit

- zdravotní – dlouhodobé zranění vede k ukončení kariéry;

- sociální – přestěhování rodiny do jiného města, vysoké náklady na sportování, které rodina není schopna zabezpečit;

- existenční - zaneprázdněnost školními či pracovními povinnostmi;

b) subjektivní – vychází ze subjektivních rozhodnutí sportovce

- motivační – ztráta zájmu sportovce, nalezení jiné oblasti zájmu

- konfliktní – konflikt s trenérem či spoluhráčem nebo jiným členem;

c) výkonová – při které sportovec odchází z daného klubu či sportovního centra do jiného, ve kterém buď očekává lepší podmínky pro rozvoj svoji výkonnosti, nebo tam byl svým mateřským klubem poslán pro zlepšení jeho výkonnosti. V některých sportech odchází nadějní jedinci do zahraničí a podprůměrný jedinci zase do nižších soutěží. (12)

2. OSPRAVEDLNĚNÍ VYŘAZENÍ

Vychází z toho, zda vyřazení jedinců ze systému péče o talenty bylo odůvodněné či nikoliv.

a) ospravedlněnou – hráč byl vyřazen z družstva juniorské kategorie z důvodu nízké perspektivnosti;

b) neospravedlněnou – hráč byl vyřazen na základě chyby hodnocení, podle aktuálního stavu jedince, postoj trenéra, zástupci klubu se nelíbí; (3)

Vyřazení jedinců ze systému výchovy talentů je velmi delikátní otázka. Často nadměrné ambice rodičů i dětí (ve vyšším věku i agentů jednotlivých sportovců) vytvářejí při jakémkoliv náznaku narušení těchto ambicí velké oblasti možných střetů. Fluktuaace sportovců (především etapová) je záležitost více než diplomatickou. A tím víc, čím jsou mladší sportovci, kterých se to týká.

3. VYHLEDÁVÁNÍ TALENTU

Prostředí, kde se dají najít, a kdo je hledá. Jaké jsou kladeny požadavky na vlastní proces identifikace osob, které je možné označit jako talentované. Optimální model vyhledávání talentů vytváří podmínky, kdy všichni jedinci daného věku a pohlaví projdou testovacími kritérii, která určí míru jejich předpokladů pro dosažení požadované výkonnostní úrovně. (3)

1) Formální institucionální zabezpečení – výběr je prováděn institucemi např. školou nebo klubem na základě provedeného šetření, které má za cíl primárně identifikovat možné pohybové talenty.

2) Neformální institucionální zabezpečení – výběr je prováděn institucemi jako doplněk k jejich hlavní činnosti. Příkladem mohou být nesoutěžní zájmové organizace.

3) Profesionální výběr talentů – v některých sportovních odvětvích (fotbal, hokej) pracují osoby, které se zaměřují pouze na vyhledávání perspektivních sportovců. Tito vyhledávači pracují zpravidla pro nějaký konkrétní sportovní klub (scouti), či jiné organizace (agenti pro právnícké firmy, které potom zastupují jednotlivé sportovce při jednání o smlouvách).

4. ROZVOJ TALENTU

Formuluje požadavky na tréninkový proces optimálního výkonnostního rozvoje talentovaného jedince. Racionální systém jejich rozvoje je však nedílnou součástí toho, aby talentovaný jedinec dosáhl své individuálně maximální úrovně. Proto vypracování optimálního modelu přípravy se stává jedním z nejdůležitějších úkolů sportovní teorie. Je známo nemálo příkladů rozdílného přístupu k tréninku. Požadavky, které jsou kladeny na rozvoj talentu v dětském věku. Prvním požadavkem je zabezpečit dosažení vytyčených cílů a úkolů k učenému danému termínu. Znamená to, že by měly být stanoveny výkonnostní cíle, které jsou dané určitému věku nadaného jedince. Tyto cíle jsou někdy nazývány jako výkonnostní normy. Druhým požadavkem je zabezpečit nejvyšší úroveň dosažení vytyčených cílů a stanovených úkolů. Nabízí se provádět hodnocení tohoto požadavku podle kritéria efektivnosti. Znamená to, hlavně si včas všimnout slabých článků v systému přípravy. Zjistit a hlídat si, kde je možné vylepšit systém rozvoje daného sportovce. (12)

5. PÉČE O TALENTY

Zabývá se vytvářením podmínek pro to, aby talentovaní jedinci neodcházeli z klubu do zahraničí. Profesionální přístup k talentovaným jedincům ve větším případě stále ještě děti začíná již relativně brzy. Okolo patnáctého roku jsou již sportovcům, u kterých se očekává dosažení vysoké výkonnosti, nabízeny profesionální smlouvy o zastupování (tzv. agenti), tím tito mladí získají právní podporu v mnoha oblastech lidské činnosti, ale určité materiální zabezpečení. Také jednotlivé kluby se snaží získat nadané sportovce pomocí podmínek, které pro ně vytváří. Pokrytí všech nákladů na provozování sportovní činnosti je hlavně u ledního hokeje velmi náročné hlavně pro rodiče sportovce. Významným aspektem, který charakterizuje péči o talenty je provázání povinností v klubu, škole či jiné oblasti. Většina mladých talentů, kteří mají již smlouvy s hráčským agentem či klubem, preferuje ve své hodnotové orientaci právě sport. Škola se stává okrajovou oblastí a především ve spojení s výběrem sportovce do mládežnických reprezentačních družstev ztrácí na významu. V souvislosti s perspektivou dosažení vrcholové výkonnosti je na jednotlivé sportovce vyvíjen tlak z jejich bezprostředního okolí. Ten se zaměřuje na nalezení takových podmínek, které

by umožňovaly danému jedinci co nejvyšší míru rozvoje. S tímto je často spojeno stěhování sportovce do jiného města, státu či dokonce kontinentu. Každým rokem opouští republiku v průměru okolo 50 hráčů ledního hokeje ve věku 16 – 18 let. Stěhují se do cizích rodin ve Spojených státech amerických či v Kanadě.

Jedním zásadním problémem, který ovlivňuje život talentovaného sportovce, jsou náhlé změny sociálního statusu, které vycházejí z finanční smlouvy s klubem, které se mohou pohybovat až v řádech milionů korun. S těmito enormními finančními prostředky drtivá většina mladých sportovců neumí smysluplně nakládat a vzniká tím velké nebezpečí negativních společenských jevů, (alkoholismus, gamblerství, drogy) které mohou nadějného sportovce výrazně negativně ovlivnit. (3)

Mezi jednotlivými okruhy jsou jen malé hranice, všechny se navzájem prolínají a ovlivňují.

3.3.5 VÝBĚR DO SENIORSKÉHO DRUŽSTVA

Zjišťování sportovních schopností a posuzování dosaženého sportovního výkonu dorosteneckých a juniorských hráčů, a posuzování všech předpokladů hráče pro dosažení absolutní výkonnosti. Na těchto základech se uskutečňuje výběr do dorosteneckých a juniorských extraligových klubů a do družstev s nejvyšší sportovní výkonností (profesionální extraligové týmy). Výběry se provádí na základě předpokladu juniorského hráče zapadnout mezi seniorské hráče a přizpůsobit svoji hru kolektivu dospělých. Základna je zde nejužší, ale vybraní jedinci mají vysokou pravděpodobnost dosažení extraligové úrovně. Tento výběr je v ledním hokeji na profesionální úrovni. Z hlediska personálního zabezpečení se na výběru podílí mnoho osob (scouti, trenéři juniorských a někdy i dorosteneckých kategorií, vedoucí klubu, manažeři oddílů, sponzoři a někdy i samotní rodiče finančním příspěvkem rozhodují o výběru svého syna). Je zde vysoká míra nároků na talentovaného hráče, ať již z hlediska požadavků na konkrétní sportovní projevy či předpoklady na vysokou sportovní výkonnost. Z tohoto důvodu se nedají stanovit jasná kritéria, podle kterých by se výběr měl provádět. Výběr se provádí na základě potřeb toho subjektu, který výběr realizuje. Většinou je to hlavní trenér A – mužstva. Ten rozhoduje o tom, koho si vybere do své koncepce týmu. Dalším důležitým článkem je trenér juniorské kategorie, který dává doporučení hlavnímu trenérovi A - mužstva. Velkou roli zde hrají sociální role rodičů. Ti rodiče, kteří jsou v přátelském nebo pracovním vztahu s osobou, která se může podílet, nebo přímo podílí na výběru hráče, často svým vlivem působí na tuto

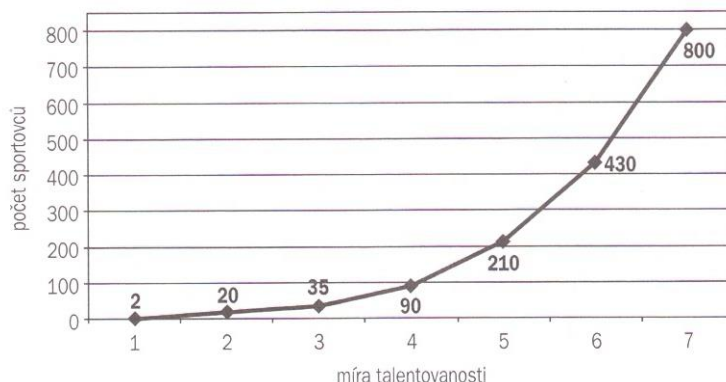
osobu, ať již záměrně či nezáměrně. Není tajemstvím, že synové bohatých a vlivných rodičů dostávali vždy, často na úkor lepších hráčů v juniorech, ale se slabším sociálním postavením, šanci v seniorském týmu HC Plzeň. Nebylo hlavní, kdo je z hlediska budoucí perspektivy pro oddíl výkonnostně lepší, hlavní bylo pro manažery klubu, kdo může víc sponzorovat činnost oddílu.

3.3.6 NETRADIČNÍ POHLEDY NA VÝBĚR TALENTŮ DO SENIORSKÉ EXTRALIGY V LEDNÍM HOKEJI

Talentovaní hráči jsou pouze ti, kteří dosahují vrcholových výkonů. Co je myšleno pod pojmem vrcholový výkon. Zkusím vysvětlit tento pojem na ukázce při výběru talentovaného jedince do seniorského týmu HC Plzeň.

V České republice hraje v jednom žákovském ročníku (např. v 9 třídě) cca 1200 – 1500 dětí. Tyto děti projdou během svojí kariéry několika výběrovými cykly – do sportovní třídy, do sportovních center mládeže, do mládežnických výběrů apod. Dále předpokládám, že v juniorských extraligových týmech jsou již ti talentovaní jedinci, kteří prošli nejméně třemi výběrovými stupni. Jejich počet je přibližně kolem 400 – což činí cca 5 – 7 % z celkového počtu všech hráčů daných ročníků, přičemž tento poměr je již charakterizován na vysoké předpoklady k dosažení vrcholové výkonnosti. Z těchto cca 400 hráčů se do seniorské extraligy prosadí kolem dvaceti (cca 1,5 %), do reprezentace pouze 2- 3 hráči (0,15%). Ze všech hráčů daného věkového stupně patří cca 2 – 3 mezi nejužší světovou špičku (např. ze současných světových hráčů Jaromír Jágr, David Krejčí, Tomáš Plekanec), což z hlediska celkového počtu hráčů tvoří jen zlomek promile. Je tedy základní otázkou, kteří hráči patří do kategorie „talenti“ a zda proto není možné najít určitou závislost či posloupnost míry talentovanosti. Na příkladu je možné naznačit obecnou tendenci talentovanosti, která je rozdělena do sedmi základních úrovní, ve kterých je orientačně vyznačen počet jedinců v těchto kategoriích (graf 2) (12).

Obrázek 2 - Závislost míry talentovanosti

(3)

Příklad posouzení jednotlivých stupňů talentovanosti u českých hokejistů dle jejich míry talentovanosti.

Tabulka 1 - Míra talentovanosti

míra talentovanosti	charakteristika výkonnosti
1	nejlepší hráči NHL hráči s absolutně vrcholnou výkonností v celosvětovém žebříčku (Jágr, Crosby, Gretzky, Lemieux)
2	zásadní hráči reprezentace, hráči širší světové špičky (Pavelec, Havlát, Plekanec, Eliáš)
3	standardní hráči národního mužstva (Červenka, Rolinek, Michálek)
4	nejlepší hráči v české extralize (Straka, Vlasák, Růžička)
5	standardní hráči extraligy (Pulpán, Dvořák)
6	hráči 1. Ligy
7	hráči 2. Ligy
8	ostatní aktivní hokejisté

Hráči s nejvyšším stupněm talentovanosti musí mít nejvyšší zastoupení všech rozhodujících faktorů, které ovlivňují strukturu sportovního výkonu, a to v takovém vzájemném poměru, který umožňuje dosažení právě takového stupně. Hráči s nižším stupněm talentovanosti již nemají jednu nebo více proměnných na takové úrovni, která dovoluje dosažení vyššího stupně talentovanosti.

Proces identifikace a rozvoje talentu je provázaný komplex, který nelze oddělit bez toho, aby došlo k vážnému narušení předpokladů dosažení vrcholové výkonnosti. Celý

komplex je možné chápat jako složitý systém prvků, které jsou tematicky a obsahově propojeny do skupin, které na sebe navazují a vzájemně se ovlivňují. Tento komplex je vzájemná kombinace mezi endogenními (vnitřní) a exogenními (vnější) faktory, které ovlivňují míru talentovanosti. Vnitřní faktory jsou ovlivněny dědičností a vnější sociálním prostředím. Výsledný komplex talentovanosti je tvořen vzájemným působením vnitřních a vnějších faktorů. Nikde jsem se však neseťkal s další úrovní, kterou však v tréninkové praxi velmi dobře znají všichni trenéři. Trenéři o ní mluví jako o „štěstí“, „pozitivní vliv náhody“, nebo prostě „dostat šanci“. Dále se v žádné literatuře neobjevuje ani zmínka o finanční podpoře a vlivu sociálně silně postavených rodičů, kteří svému synovi jsou ochotni tuto šanci zaplatit finančním příspěvkem, ať už oddílu nebo přímo trenérovi. V dnešní době není tajemstvím, že za peníze se dá koupit všechno. Tím víc znechutí přístup ostatním hráčům, protože ti, i když vidí, že jsou výkonnostně na vyšší úrovni než jejich bohatší kamarád a stejně tu šanci nedostanou, tak se diametrálně změni jejich pozitivní přístup k tréninku a někdy i vztah k hokeji jako ke sportu. Výběr do seniorské extraligy by neměl být prováděn na základě finanční podpory nebo sponzoringu, ale pouze podle výkonnostní úrovně a perspektivy hráče do budoucnosti. (12)

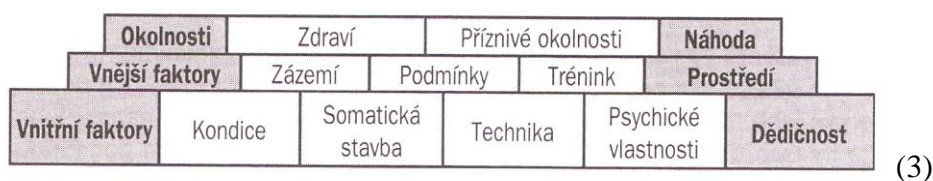
I když se tato situace podle mých posledních informací v oddílu HC Škoda Plzeň po příchodu hokejové osoby, jakou je Martin Straka dost změnila. Změnila se i část vedení klubu. Lidé, kteří dlouhá léta seděli na nejvyšších manažerských postech a rozhodovali o budoucnosti juniorů, aniž by znali jejich výkonnost, ale pouze sociální postavení a zájem rodičů podporovat klub, byli po příchodu Martina Straky odvoláni ze svých funkcí. Nahradili je lidé jako Milan Tichý, který hokej dlouhá léta hrál na nejvyšší úrovni a po skončení hokejové kariéry se stal profesionálním vyhledávačem talentů. S příchodem těchto hokejových osobností se změnila celá politika i hospodaření klubu HC Škoda Plzeň. Zakládají si na výchově a zapracování mladých talentovaných juniorů mezi seniory. Pomáhají vybraným jedincům v osobním i školním životě a nebojí se dát jim příležitost v extralize i třeba na úkor horších výsledků. Výsledky jejich práce se dostavily hned po dvou letech, to když získali v sezóně 2009/2010 Prezidentovu trofej pro vítěze základní části extraligy. Následující sezonu hokejisté Plzně dokázali i s 20 odečtenými body po kauze s registračními kartami, postoupit do předkola play-off, kde vypadli s Litvínovem 1:3 na utkání. Škoda jen, že neměli více štěstí ve vyřazovacích bojích, protože za ty celosezónní výsledky by si zasloužili lepší konečné umístění, než kterého dosáhli, ale to může být i tím že v mužstvu figurovalo pět hráčů, kteří mohli hrát ještě juniorskou ligu a neměli příliš

zkušeností s play-off. Těchto pět talentovaných, ale dostalo šanci hrát a ukázat svoje kvality v základní části a pro budoucnost klubu to má velký pozitivní vliv jak pro další juniory, kteří vidí, že lze dosáhnout svého snu, tak i pro ekonomickou stránku klubu, protože ušetří na nákupech cizích odchovanců. Výkony mužstva další dvě sezóny nadále kulminovali až ke kýženému a dlouho očekávanému extraligovému titulu.

V mých letech se do extraligy dostali za dva roky dva hráči, a to jeden z nich jen díky finanční podpoře rodičů a druhý díky známosti s trenérem seniorského mužstva, který ho zařadil do tréninku a postupně prosadil do mužstva. Současná situace a práce s mládeží je nyní na úplně jiné úrovni než před třemi roky. Současní juniorští hráči mají před sebou všichni velkou motivaci, která by jim měla pomoci zvyšovat jejich výkonnost a zasloužit se o šanci hrát seniorskou extraligu v Plzni.

Celý proces dosažení vrcholové výkonnosti je možné chápat jako určitou pyramidu, která se skládá ze tří pater (viz Obrázek 3).

Obrázek 3 - Předpoklady pro dosažení vrcholové výkonnosti

Celá pyramida je tedy tvořena třemi patry:

1. VNITŘNÍ (ENDOGENNÍ) FAKTORY, které můžeme charakterizovat jako míru talentovanosti. Mezi hlavní patří:

- dovednosti (herní činnosti jednotlivce, sportovní dovednosti, technika)
- somatická stavba (somatotyp, antropometrické parametry, morfologické parametry)
- psychické vlastnosti (výkonově intelektuální, pracovitost, morálně volní vlastnosti, výkonová motivace)
- kondice (kondiční parametry, koordinační parametry, elastické parametry)

Tyto parametry jsou určeny dědičností.

2. VNĚJŠÍ (EXOGENNÍ) FAKTORY dané především vlivem prostředí, a to jak širšího (bydliště, kulturní zázemí), tak užšího (rodina, klub apod.)

- zázemí (rodina, širší sociální zázemí – škola, parta apod.)
- trénink (trenér, program)
- podmínky (klub, podmínky pro trénink)

Tyto parametry můžeme charakterizovat jako podstatné pro výchovu talentů.

3. FAKTORY VLIVU OKOLNOSTÍ obvykle ovlivněné náhodou

- zdraví (nemoci, zranění)
- příznivý souhrn okolností (dobrý tým, dostat šanci)

Bez těchto faktorů je velmi složité vrcholový výkon realizovat. (3)

Pro dosažení vrcholové výkonnosti potřebuje sportovec mít všechny tři oblasti v pokud možno optimálních úrovních. Celý proces je dlouhodobý a výsledek často bývá ovlivněn okolnostmi. Proto je vhodnější nehovořit o míře talentovanosti, ale spíše o předpokladech pro dosažení vrcholové výkonnosti.

4 HYPOTÉZA

Převažující příčinou negativních změn hráče ledního hokeje při přechodu z juniorské do seniorské kategorie jsou endogenní (subjektivní) osobnostní faktory.

5 METODY PRÁCE

5.1 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Předmětem výzkumu jsou jevy (osoby, věci, procesy), které se obvykle nazývají subjekty výzkumu. Jev, o kterém chce výzkum získat informace, tvoří základní soubor. Základním souborem rozumíme všechny prvky, patřící do skupiny, kterou zkoumáme. Výzkumník určuje základní soubor tak, aby odpovídal uplatnění jeho výsledků. Jeho vymezení musí být přesné. Je to proto, aby bylo jasné, na koho se výsledky výzkumu vztahují.(4)

Pro bakalářskou práci je výzkumný soubor sestaven převážně z aktivních hráčů juniorské extraligy v Plzni (r. nar. 1990 – 1992). Mého výzkumu se zúčastnilo 23 hráčů ze současného týmu juniorů HC Plzeň. Juniorskou kategorii jsem vybral záměrně. Přejít hráčů z juniorské do seniorské kategorie je pro ně momentálně aktuální. Dotazníky jsem předal prostřednictvím hlavního trenéra Františka Černého, který mi byl hlavním trenérem v mém juniorském věku v klubu HC Plzeň. Dále svých 17 bývalých spoluhráčů z klubu HC Plzeň (r. nar. 1986 – 1988). Všichni z vybraných prošli v klubu HC Plzeň situací, na kterou je tento dotazník zaměřen, a mohou tedy přispět k celkovým výsledkům této analýzy. Pro toto rozhodnutí hrálo největší roli mé působení v klubu HC Plzeň. Velice dobře znám prostředí klubu a jsem v přátelském kontaktu s trenéry, kteří působí u této kategorie, proto jsem je požádal o spolupráci. Spolupráce zafungovala výborně a všechny dotazníky se mi vrátily kompletně vyplněné. Celkem se výzkumu zúčastnilo na 40 hráčů ledního hokeje.

5.2 VÝZKUMNÉ METODY

Výzkumná metoda je všeobecný název pro proceduru, pomocí které se získávají data v terénu. V rámci každé výzkumné metody je možno vytvořit konkrétní výzkumný nástroj. Některé výzkumné nástroje existují v hotové formě a jsou přímo připraveny k použití. Pro mnohé výzkumy se však hotové výzkumné nástroje nehodí, a proto výzkumníci zhotovují nové, anebo přizpůsobují svým záměrům již existující výzkumné nástroje. (4)

Nejčastěji používané výzkumné metody jsou: pozorování, škálování, dotazník, interview a experiment. Každá výzkumná metoda má své výhody a nevýhody. Proto je vhodné jednotlivé metody dobře poznat a i prakticky si je vyzkoušet dříve, než se výzkumník rozhodne, co a jak bude zkoumat.(4)

Základní vlastností daného výzkumného nástroje je poskytnout potřebné množství objektivních, to znamená nezkrivených dat.

5.3 DOTAZNÍKOVÁ METODA

Jak už název nasvědčuje, slovo dotazník se spojuje s dotazováním, s otázkami. Je to způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je nejfrekventovanější metodou získávání údajů. Tato frekventovanost je často dána (zdánlivě) lehkou konstrukcí dotazníku. Výsledkem někdy bývají dotazníky, které jsou sestaveny nesprávně, nevhodně se zadávají a někdy i nesprávně vyhodnocují. Dotazník je určen především pro hromadné získávání údajů. Myslí se tím získávání údajů o velkém počtu odpovídajících. Proto se dotazník považuje za ekonomický výzkumný nástroj. Můžeme jím získávat velké množství informací při malé investici času. Osoba, která vyplňuje dotazník, se nazývá respondent. Jednotlivé prvky dotazníku se nazývají otázky. Otázka dotazníku se však někdy označuje jako položka, což je vhodnější označení tehdy, když výrok nemá tázací, ale oznamovací formu. Zadávání dotazníku se nazývá administrace. (4)

5.4 CÍL DOTAZNÍKU

Každý dobře zkonstruovaný dotazník má jasně stanovený cíl. To je základní podmínka racionálně plánovaného výzkumu. Cíl musí být dostatečně konkrétní, dotazník totiž není nástroj, ve kterém jen zkusíme možnosti odpovědí, není to kvíz, který vidáme na televizních obrazovkách. Není-li cíl dotazníku promyšlený a jasný, odrazí se to celé v koncepci dotazníku, v jeho obsahu, formě položek, struktuře a někdy i grafické podobě. To, že je dotazník ekonomický nástroj, by nemělo vést badatele k podceňování racionální a systematické práci na konstrukci dotazníku.(4)

5.5 ZÁKLADNÍ TYPY OTÁZEK

Podle toho, jakým způsobem respondent odpovídá, rozlišujeme otázky uzavřené, otevřené a polouzavřené.

Otevřené otázky. Neurčují alternativní odpovědi, otázka směřuje na tázaný jev a respondent tak má velkou volnost při odpovědi. Výhodou otevřených otázek je neomezení respondenta a nevnučování volby jeho odpovědi, což umožňuje hlubší proniknutí ke sledovanému jevu. Nevýhodou je však pomalé a obtížné zodpovězení otázek, na které respondent musí hledat vhodnou odpověď, srozumitelně ji formulovat a posléze i napsat. Další nevýhodou je obtížné zpracování otázek, které musí výzkumník dodatečně

kategorizovat a až potom vyhodnocovat. Při zpracovávání velkých dotazníkových šetření je používání těchto položek téměř nereálné. (4)

Uzavřené otázky. Uzavřené otázky nabízejí několik možných variant odpovědí, ze kterých si dotazovaný vybírá jednu nebo více odpovědí, které se nejvíce blíží jeho názoru. Výhodou těchto otázek je jejich jednoduché vyplnění odpovědi, nasměrování respondenta na to, co nás zajímá, a snadné zpracování odpovědí. Uzavřené otázky rozdělujeme na dichotomické, umožňující pouze odpovědi: ano/ne a trichotomické, jejichž odpovědi jsou: ano/ne/nevím. (4)

Polouzavřené otázky. Polouzavřené otázky kombinují výhody (ale také nevýhody) otevřených a uzavřených otázek. Nejprve nabízejí alternativní odpovědi a potom ještě žádají vysvětlení, anebo objasnění v podobě otázky otevřené, která umožňuje respondentovi volně vyjádřit svůj názor. (6)

5.6 KONSTRUKCE DOTAZNÍKU

V práci použiji dotazník s uzavřenými typy otázek vlastní konstrukce. U otázek lze vybrat pouze jednu ze stanovených odpovědí. Před tím, než jsem začal s tvorbou dotazníku, seznámil jsem se s prostředím, ve kterém výzkum uskutečním. Nezbytnou součástí bylo i prostudování odborné literatury, která se zabývá výběrem sportovní a talentované mládeže, okolnostmi z hokejového prostředí, které souvisí s danou problematikou. Dotazník jsem rozdělil na dvě části, objektivní a subjektivní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje.

Objektivní část obsahuje pět otázek. Otázky jsou vybrány tak, aby zahrnovaly všechny objektivní faktory, které mohou mít vliv na hráčovu kariéru. Položil jsem otázky o zdraví hráče, finanční podpoře hráče ze strany rodičů, a jaký byl nebo je každý hráč ve škole student.

Subjektivní část obsahuje také pět otázek. Zde zjišťuji vztah k lednímu hokeji, cíl hráče, ptám se na to, jestli měl nějaký konflikt s trenéry, jak silná byla jeho motivace dosáhnout seniorské kategorie a co bylo hlavní příčinou jejich postupu nebo neúspěchu při přechodu do seniorské kategorie. Poslední otázka je zde rozdělena na dvě části. Jedna je pro úspěšné hráče, kteří již hráli alespoň jeden zápas za seniorský tým HC Plzeň a druhá část pro ty, co se nikdy do seniorského týmu v Plzni nedostali.

Dotazník jsem sestavil tak, aby byl jednoduchý na vyplnění a zároveň zjišťoval potřebné informace pro tento výzkum. Aby byla zajištěna reliabilita dotazníku, uskutečnil jsem předvýzkum. Tento předvýzkum jsem provedl na malém vzorku hráčů. Konkrétně jej vyplnilo 5 hráčů. Dále jsem s hráči hovořil na toto téma a zjišťoval jsem pomocí rozhovorů podrobnější informace a jejich názorové vyjádření k mé práci.

5.7 ZÍSKÁVÁNÍ DAT

Data jsem získával pomocí dotazníků, které jsem předával buď osobně, nebo rozesílal přes elektronickou poštu. Osobní předávání bylo z mého pohledu daleko efektivnější a měl jsem vždy jistotu navrácení vyplněného dotazníku. Přes elektronickou poštu se mi vrátila necelá polovina rozeslaných dotazníků. Dále jsem se účastnil tréninkové přípravy juniorů HC Plzeň, kde jsem předal dotazníky hlavnímu trenérovi juniorské kategorie Radku Kamfovi, se kterým jsem se domluvil, že rozdá dotazníky svým svěřencům ročníku 1990 – 1992. Spolupráce s trenérem fungovala výborně a všechny rozdané dotazníky se mi vrátily kompletně vyplněné.

5.8 ZPRACOVÁNÍ DAT

Na konci etapy sběru výzkumných údajů má výzkumník k dispozici všechny údaje, které chtěl zjistit. V další etapě je zpracuje. Výzkumník si z terénu přinesl materiály v písemné podobě (vyplněné dotazníky, škály, testy, archy z pozorování), ale ty obvykle přepisuje do písemné podoby, do protokolů. Teď je jeho úkolem dostat data, která tyto materiály obsahují, do přehledné podoby, a tou je většinou elektronická databáze, tj. soubor dat, který je uspořádaný a uložený v počítači. Databáze má řádky a sloupce. Zpravidla se sestavuje tak, že každému zkoumanému jevu se věnuje samostatný řádek, zatímco sloupce obsahují jednotlivá data týkající se zkoumané osoby, věci. Databáze je zhotovená v programu MS Excel. Doporučuje se zapisovat údaje hned do databáze a ne nejprve na papír a až potom z něj přepisovat do tohoto tabulkového procesoru. Je to jednak zdlouhavější, jednak narůstá počet chyb pramenících z nepozornosti. (4)

6 VÝSLEDKY

Výsledky z dotazníkových šetření jsem u vybraných otázek rozdělil na dvě skupiny. V první skupině jsou hráči ročníku 1986 - 1988, kteří hráli se mnou a kteří mají juniorské období již 3 - 4 roky za sebou. Druhou skupinou jsou současní hráči juniorského mužstva HC Plzeň ročníku 1990 - 1992, kteří jsou zapsáni na soupisce. Výsledná data budou prezentována pomocí grafických metod (výsečové grafy) a budou popsána v komentářích.

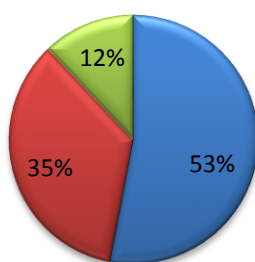
6.1 OBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KARIERU HRÁČE LEDNÍHO HOKEJE

1. V současné době jsem hráč ledního hokeje na výkonnostní úrovni?

Graf 1 - Výkonnostní úroveň hráčů po 3-4 letech od překročení juniorského věku

Hráči ročníku 1986 - 1988

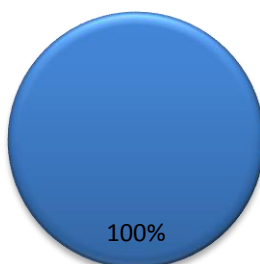
- amatér (městské, okresní, krajské soutěže)
- poloprofesionál (2. NHL)
- profesionál (1.NHL, ELH)

Graf 2 - Výkonnostní úroveň hráčů v juniorském věku

Hráči ročníku 1990 - 1992

- vrcholová úroveň

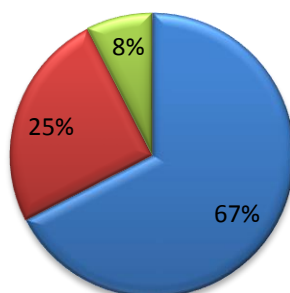
U první skupiny (viz graf 1) dotazovaných, je vidět rozdíl jejich výkonnostní úrovně pouhé tři roky po skončení juniorské profesionální úrovně se z větší poloviny (9x) stali jen amatérští hokejisté hrající nižší soutěž než je 2. Národní hokejová liga. Z druhé poloviny hráčů jsou pouze dva na profesionální extraligové úrovni. Zbytek (6) hrají jen 2. Národní nebo krajské soutěže. U druhé skupiny (viz graf 2), je výsledek naprosto jasný, protože na otázky odpovídali současní hráči juniorského extraligového mužstva HC Plzeň, kteří jsou zatím stále všichni na profesionální úrovni.

2. Měl jsi dlouhodobé (2-3 měsíce) zranění nebo vážnější onemocnění během působení v kategorii juniorů?

Graf 3 - Zdravotní faktory ovlivňující hráče ledního hokeje

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- Ne (normální běžná onemocnění, rýmy, chřipky, alergie)
- Jednou (jen v jedné sezóně, mohl jsem se vrátit (po 2-3 měsících) zpět do tréninkového procesu)
- Ano, často (vážné zlomeniny, otřesy mozku, vážné chronické nemoci, změnilo mi to kariéru)

67% z dotazovaných nemělo nikdy žádné vážné zranění, které by ohrozilo jejich kariéru. Drobná zranění ovšem k hokeji neodmyslitelně patří. Velmi mne překvapil vysoký počet vážnějších zranění 23%, které vyřadilo hráče na půl a někdy i celou hokejovou sezonu. Ovšem i po tomto zranění se mohli vrátit zpět do tréninkového procesu a k lednímu hokeji. Velmi vážné zranění nebo nemoci uvedlo z celkových 40 dotazovaných pouze 8%. Dva z nich museli skončit s hokejem v juniorském období, kvůli vážnému zranění, které jim nedovolilo pokračovat v tréninkovém procesu, nebo byli nuceni přerušit kariéru profesionálního hokejisty. Někteří hráči (3x) se zmínili o situaci, kdy byli povoláni do seniorského mužstva, ovšem ze zdravotního důvodu se nemohli dostavit, k tréninku či zápasu a poté již povolání nebyli.

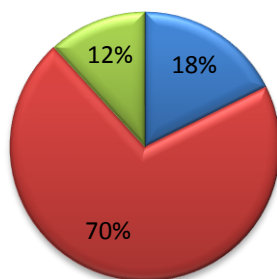
Z výše uvedeného vyplývá, že zdravotní aspekt hraje při výběru do seniorské kategorie roli. Většina z dotazovaných nikdy neměla žádné vážné zranění nebo onemocnění, které by mělo vliv na jejich hokejovou kariéru. Někteří ale měli smůlu při načasování lehčích onemocnění.

3. Jak finančně náročné bylo pro tvoji rodinu nebo pro tebe zabezpečit ekonomické podmínky pro tvé působení v oddíle HC Plzeň?

Graf 4 - Finanční faktor umožňující působení v klubu HC Plzeň

Hráči ročníku 1986 - 1988

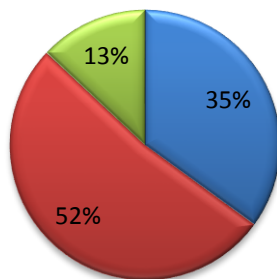
- nenáročné (rodiče jsou velmi dobře finančně zajištěni, sponzorovali oddíl HC Plzeň, finančně podporovali moje působení v klubu HC Plzeň)
- náročné (rodiče jsou finančně zajištěni, ale finanční podpora mého působení zatěžovala rodinný rozpočet)
- velmi náročné (rodiče se nemohli finančně podílet na mém působení v klubu HC Plzeň)

Graf 5 - Finanční faktor umožňující působení v klubu HC Plzeň

Hráči ročníku 1990 - 1992

- nenáročné (rodiče jsou velmi dobře finančně zajištěni, sponzorovali oddíl HC Plzeň, finančně podporovali moje působení v klubu HC Plzeň)
- náročné (rodiče jsou finančně zajištěni, ale finanční podpora mého působení zatěžovala rodinný rozpočet)
- velmi náročné (rodiče se nemohli finančně podílet na mém působení v klubu HC Plzeň)

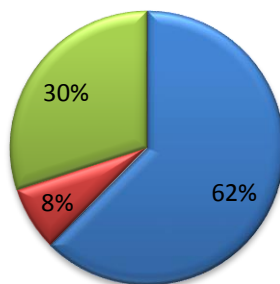
Následující otázkou jsem chtěl zjistit, zda se rodiče finančně podíleli na působení hráče v oddíle HC Plzeň, kde roční příspěvky činí 12000 Kč. Hodnocení: 35% hráčů uvedlo první variantu. Rodiče se podílí na jejich působení a někteří finančně podporovali klub pomocí sponzorských darů. Z modré skupiny dostal každý druhý hráč příležitost trénovat v seniorském týmu. Z červené skupiny, která je nejpočetnější, se dostalo do seniorského týmu pouze pět talentovaných jedinců se silnou motivací. Zelenou skupinu zaujímají sociálně slabší jedinci, z nichž pouze jeden dostal šanci si alespoň zatrénovat v seniorském týmu.

4. Dostal jsi příležitost (utkání ELH) v seniorském týmu HC Plzeň? V kolika letech?

Graf 6 - Příležitost hráče juniorského věku v extraligovém seniorském utkání

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

■ nikdy ■ mladší junior 17 - 18 let ■ starší junior 19-21

62% hráčů nikdy nehrálo za seniorskou kategorii v klubu HC Plzeň. Větší polovina z vybraných juniorských hráčů, kteří již projevili určitý talent a výkonnost, nikdy nedostalo šanci hrát utkání za seniorskou kategorii. Je to dost vysoké číslo a velmi nízká úroveň motivace pro juniorské hráče. 30% hráčů svým talentem a výkonností v juniorském věku si zasloužili dostat šanci hrát za seniorský tým okolo 19 -21 let. V tomto období dostávají příležitost většinou hráči z velmi dobře finančně postavených rodin, které hráči tuto šanci zaplatí finančním příspěvkem klubu. Nejmenší počet 8% dostalo šanci díky talentu a silné motivaci ve věku 17 – 18 let. Již v tomto období se dají najít nadprůměrně inteligentní a fyzicky připravení hokejisté, kteří svými stálými nadstandardními výkony převyšují ostatní vrstevníky, proto jsou povoláni do seniorské kategorie pro zvýšení jejich motivace třeba jen na jeden dva zápasy.

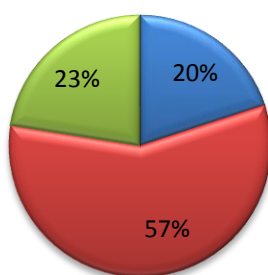
Na příležitost v seniorském týmu má největší vliv výkonnost jedince. Z celkového počtu 40 se pouze 3 dostali do týmu a udrželi se v něm díky své výkonnosti a talentu. Dalších 12 dostalo šanci. Poté již bylo na každém z nich, jak se s tím vypořádají. Z dvanácti se pouze dva udrželi déle než jednu sezonu. Ostatních deset hráčů skončili kariéru ELH většinou po 5 – 10 utkáních. Poté byli z kádrů vyřazeni nebo přeřazeni do nižší soutěže. Zajímavé je odhalení, že z těchto deseti hráčů, které vyřadili je jich hned osm z modré skupiny u otázky číslo 3.

5. Jaký jsi student během tvého působení v oddíle HC Plzeň?

Graf 7 - Úroveň dosaženého vzdělání dotazovaných jedinců

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- výborný (kvůli škole vynechám trénink, chci na VŠ)
- dobrý (soustředím se na školu a hokej zároveň, dokončil jsem střední vzdělání s maturitou)
- špatný (hrál jsem hlavně hokej, školu jsem zanedbával, nemám maturitu)

Přes polovinu hráčů má dokončené střední vzdělání a maturitu. Z této skupiny se celkem dva udrželi v seniorském týmu HC Plzeň a jeden dokonce studuje VŠ. Necelá čtvrtina hráčů ale nemá ani dokončené střední vzdělání, téměř vždy dokládají za důvod hokej. Ale z těchto devíti se pouze jeden dostal do seniorského týmu. Ostatní nikoliv. Z 20 % výborných studentů dostali šanci pouze dva jedinci, kteří se ovšem v týmu neudrželi déle než jednu sezonu.

Dosažená úroveň vzdělání není pro hokejistu hlavním rozhodujícím faktorem. Jedinci, kteří navštěvovali pravidelně školu i tréninky, jsou i na vyšší výkonnostní úrovni než hráči, kteří zanedbávali své školní povinnosti.

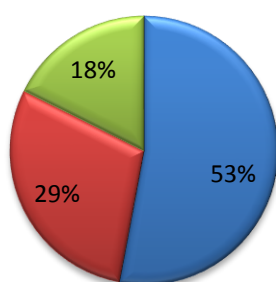
6.2 SUBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KARIÉRU HRÁČE LEDNÍHO HOKEJE

1. Můj vztah k lednímu hokeji je v současné době?

Graf 8 - Aktuální vztah k lednímu hokeji

Hráči ročníku 1986 - 1988

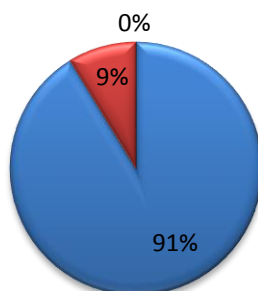
- pozitivní (hrají aktivně)
- neutrální (jsem pouze fanoušek ledního hokeje)
- negativní (vůbec se o hokej nezajímám)

Graf 9 - Aktuální vztah k lednímu hokeji

Hráči ročníku 1990 - 1992

- pozitivní (hrají hokej aktivně)
- neutrální (jsem pouze fanoušek ledního hokeje)
- negativní (vůbec se o hokej nezajímám)

U první skupiny (viz graf 8), je jasně vidět ten sportovní úpadek a nezájem o lední hokej. Hráči, kteří již nemohli hrát juniorskou kategorii a do seniorské se nedostali, jsou skoro z poloviny touto zkušeností znechuceni a otráveni ledním hokejem natolik, že již dál nehrají ani na amatérské úrovni, ale občas navštíví nějaký zápas jako diváci. Z 59 % hráčů, kteří hokej stále hrají, jich je celých 40% v nižší soutěži než je 2. Národní hokejová liga.

Z druhé skupiny (viz graf 9), 91% hráčů uvedlo, že jsou aktivními hráči kromě dvou mladíků, kteří jsou momentálně vyřazeni pro zranění a jsou tedy dočasně jen diváci.

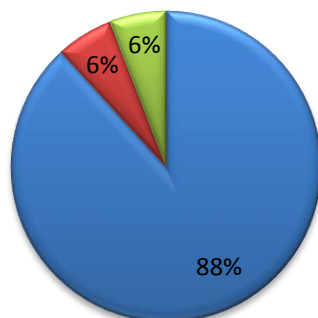
Na těchto grafech je jasně vidět jak se změnil vztah jednotlivých hráčů po skončení v juniorské kategorii, se necelá polovina hráčů s hokejem rozloučila a přestali aktivně hrát.

2. Jaký je tvůj hokejový cíl?

Graf 10 - Hokejový cíl hráčů v juniorském věku

Hráči ročníku 1986 - 1988

- ELH (Extraliga ledního hokeje)
- Jiná nejvyšší evropská soutěž
- NHL (National hockey league)

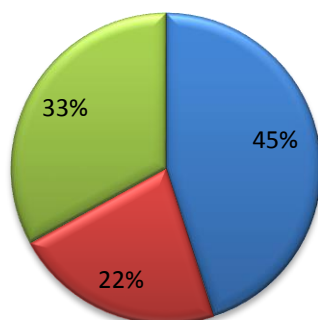
88 % dotazovaných uvedlo ELH. Pouze 6% mělo větší ambice a motivaci dosáhnout NHL.

Ze 17 dotázaných této skupiny si svůj cíl dokázali splnit pouze dva. Je to velmi malé číslo. Z toho vyplývá velmi malá motivace pro budoucí juniory, kteří nevidí reálnou šanci na prosazení se do seniorského týmu. Z ostatních hráčů jsou tři v 1. Národní hokejové lize, a 12 hráčů hraje nižší soutěže nebo s hokejem končí úplně.

Graf 11 - Aktuální hokejový cíl hráčů v juniorském věku

Hráči ročníku 1990 - 1992

- ELH (Extraliga ledního hokeje)
- Jiná nejvyšší evropská soutěž
- NHL (National hockey league)

Zde jsou mezi oběma grafy jasně vidět rozdíly. Současní junioři mají zatím poměrně dost vysoké ambice a cíle. Celá třetina dotazovaných sní o NHL. 22% hráčů mají za cíl jinou nejvyšší evropskou soutěž.

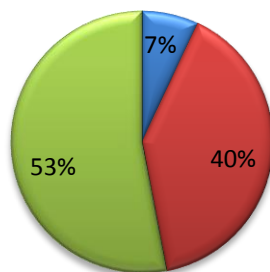
Mít cíl je pro každého hokejistu velmi důležité. Cíl a motivace jsou aspekty, které mají velký podíl na hráčově úspěchu či neúspěchu. Hráči s nižší motivací dosahují i nižší výkonnostní úrovně a naopak.

3. Měl jsi během juniorského období konflikt s trenérem nebo zástupcem klubu HC Plzeň, kvůli kterému došlo k negativní změně tvojí kariéry?

Graf 12 - Konflikty mezi hráči a činovníky klubu HC Plzeň

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- ano, vážný (hádky se spoluhráčem, trenérem, manažerem, byl jsem přeřazen do jiného klubu)
- ano, normální (hádky s trenérem nebo spoluhráčem neměla vliv na moji následující kariéru)
- ne, nikdy

Přes polovinu hráčů, kterých se výzkum týkal, uvedlo variantu ne- nikdy. 40% hráčů uvedlo, že se nebáli říci svůj názor a hádky zažili. Z celkových 40 dotázaných uvedli hned dva situace, kdy nějaký konflikt většinou se spoluhráčem byl příčinou pozdějšího vyřazení z družstva.

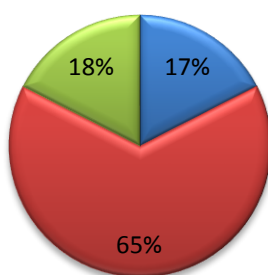
Hokej je sport pro vysoce fyzicky i psychicky připravené jedince. Hokej je plný emocí je to kolektivní sport, kde nerozhoduje jen jeden hráč, ale rozhoduje spolupráce jedinců v týmu. Aby spolupráce fungovala, musí si každý trenér vybírat hráče citlivě a skládat pětice z odlišných temperamentních typů osobností. Zároveň trenér by měl umět pracovat s těmito typy osobností a řešit konflikty, které nastanou během hokejové sezony, kdy spolu tým tráví velkou většinu času při trénincích, zápasech ale i cestování a společenských událostech.

4. Jak silná je tvoje motivace dosáhnout vytyčeného cíle?

Graf 13 - Úroveň motivace

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- Velmi silná (tvrdě jsem trénoval a šel jsem si za svým cílem)
- Normální (trénuji stejně jako všichni ostatní, nic jsem neošidil ale nic navíc jsem neudělal)
- Slabá (vynechával jsem tréninky a nevěnoval se plně lednímu hokeji, našel jsem si jinou oblast zájmu)

Přes větší polovinu hráčů má normální úroveň motivace dosáhnout cíle. Z 26 hráčů, kteří uvedli střední variantu, jsou čtyři hráči v seniorském týmu HC Plzeň. Ze zelené skupiny nedostal ani jeden hráč příležitost v seniorském týmu HC Plzeň. Ze sedmi hráčů s nejvyšším stupněm motivace se jich pět dostalo do seniorského mužstva, ale pouze tři kluci se udrželi déle než jednu sezónu.

Úroveň motivace hraje u každého sportovce velmi významnou roli. Díky motivačním činitelům se hráč dokáže stále zlepšovat a vykazovat nadprůměrné výkony, které mu zajistí postup do seniorské extraligy. Hráči s vysokým stupněm motivace byli z větší poloviny součástí seniorského týmu.

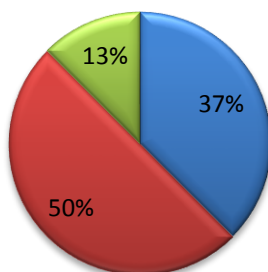
5. a) Hrál jsi utkání v seniorské kategorii v klubu HC Plzeň?

Pokud Ano – Co bylo hlavní příčinou tvého úspěchu v přechodové fázi z juniorské kategorie do seniorské kategorie?

Graf 14 - Hlavní příčina postupu do seniorské kategorie

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- silná motivace (talent a tvrdý trénink)
- silné sociální nebo finanční postavení (finanční příspěvek rodiny mi umožnil dostat šanci v seniorském týmu)
- štěstí a zdraví (měl jsem štěstí po zdravotní stránce a při výběru z juniorské kategorie do seniorské jsem byl mezi vybranými)

Skoro polovina z hráčů, kteří hráli seniorskou extraligu, uvedlo odpověď číslo dvě. Díky finančnímu příspěvku jejich rodičů dostali hráči šanci, se ukázat v seniorském týmu. 37% hráčů uvedlo jako hlavní důvod silnou motivaci a tvrdý trénink. Pouze jeden hráč dal hlavní příčinu svého postupu na odpověď číslo tři.

Zde je krásně vidět jak hraje při výběrech hráčů do seniorské extraligy největší roli sociální nebo finanční postavení rodiny hráče. Až potom je trénink a talent hráče. Je to velká chyba od bývalého vedení HC Plzeň. Tyto chyby se v současném vedení HC Plzeň již nevyskytují v tak velkém rozsahu.

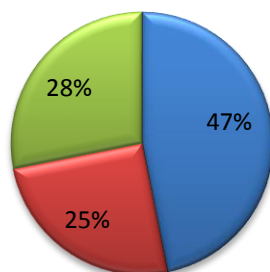
5. b) Hrál jsi utkání v seniorské kategorii v klubu HC Plzeň?

Pokud Ne - Co je hlavní příčinou negativních změn v přechodové fázi z juniorské do seniorské kategorie?

Graf 15 - Hlavní příčina neúspěchu při postupu do seniorské kategorie

Hráči ročníku 1986 - 1988, 1990 - 1992

- Slabá motivace (nemám motivaci dosáhnout postupu z juniorské kategorie do seniorské)
- Slabé sociální nebo finanční postavení rodiny mi znemožnilo šanci dosáhnout postupu
- Smůla a zdravotní problémy (neměl jsem výkonnost při výběru nebo časté zdravotní problémy, které mi znemožnily postup)

Necelá polovina z hráčů, kteří nikdy nehráli seniorskou extraligu, jich hned polovina uvedla jako hlavní příčinu neúspěchu jejich slabou motivaci. Čtvrtina hráčů dává vinu slabému finančnímu postavení jejich rodiny. Poslední čtvrtina hráčů označilo za důvod, smůlu a zdravotní problémy.

Slabá motivace je hlavní příčinou neúspěchu hráče v přechodové fázi z juniorské do seniorské kategorie do seniorského mužstva HC Plzeň. Hráč bez vysokého stupně motivace a tvrdého tréninku nemá v současném světě ledního hokeje vůbec šanci proniknout do seniorské extraligy. Druhou hlavní příčinou je slabé finanční nebo sociální postavení rodiny hráče. Tento problém, ale podporovali hlavní manažeři klubu, kteří již byli ze svých funkcí odvoláni. Doufám, že v Plzni budou vychovávat a zapracovávat juniorské hráče do týmu mužů.

7 DISKUZE

Výzkum probíhal od prosince 2010 do června 2011. Po tuto dobu jsem se snažil získat prostřednictvím dotazníků informace týkající se změn v kariéře hráče ledního hokeje na přelomu juniorské a seniorské kategorie.

Osobní distribuce a návratnost dotazníků, které jsem vyplňoval společně s dotazovaným hráčem, se mi osvědčilo na 100%. Během výzkumu jsem se nesetkal s žádným hráčem, který by nebyl ochoten mi zodpovědět všechny otázky, které dotazník obsahuje. S hráči, kteří se mého výzkumu účastnili, se znám velmi dlouhou dobu a schůzky jsem si s nimi sjednával pomocí elektronické pošty. Dále jsem navštívil současné hráče juniorské kategorie v klubu HC Plzeň, kde jsem dotazníky odevzdal hlavnímu trenéru juniorů panu Radku Kamfovi, který je předal svým vybraným svěřencům, kteří na jeho příkaz dotazník vyplnili během jednoho týdne.

Moje spolupráce s hráči, kteří se účastnili výzkumu, byla až na dvě výjimky zcela bez problému a vždy se mi dotazník vrátil kompletně vyplněný a většinou i s připomínkami nebo doplněním odpovědi na otázky, které jsem pokládal.

Z výsledků šetření vyplývá několik zajímavých zjištění. Jak pozitivních, tak negativních. Negativním zjištěním je fakt, že velká většina hráčů, kteří se nedostanou do seniorské extraligy, s hokejem do tří let končí nebo hrají pouze amatérské soutěže. Je to velké zklamání nejen pro samotné hráče a klub HC Plzeň, ale hlavně pro jejich rodiny, které se hokejovému stylu života přizpůsobily na dlouhá léta a výsledky jejich práce se nedostavily.

Za velice pozitivní považuji změnu ve vedení klubu HC Plzeň, kde došlo za poslední tři sezony k velkým obměnám na manažerských postech. Tyto změny velice pozitivně působí na hráče juniorského týmu HC Plzeň, kde je cítit zdravá konkurence a velká motivace dosáhnout vysokých cílů.

8 ZÁVĚR

Cílem práce je analýza příčin změn hráče ledního hokeje v přechodové fázi z juniorské do seniorské kategorie.

Před začátkem práce jsem nejprve prozkoumal dokumenty týkající se podobné problematiky. Hodně jsem čerpal z knih o ledním hokeji a o výběru talentovaných jedinců, které jsou uvedeny v seznamu literatury.

Na základě načerpaných informací a stanovení hypotézy jsem začal se sestavením dotazníku. Udělal jsem první předvýzkum na pěti vybraných hráčích, kde jsem zjišťoval, zda jsem otázky položil správně a zda mi odpovědi pomohou potvrdit nebo vyvrátit hypotézu. Po té následovala osobní distribuce vybraným hráčům ročníku 86- 88 a dále současným juniorským hráčům ročníku 90 – 92. Získané informace jsem vyhodnotil pomocí grafického vyjádření a dále jsem uváděl slovní hodnocení jednotlivých otázek.

Cíl, který jsem si zvolil v této práci, byl splněn. Stanovená hypotéza byla potvrzena pouze částečně.

Zjistil jsem, že kariéru hráče ledního hokeje na přelomu juniorské a seniorské kategorie ovlivňují nejen subjektivní ale i objektivní faktory. Objektivní faktory jsou pro samotné hráče hůře ovlivnitelné. Dále jsem vyzoroval velké pozitivní změny v přístupu vedení klubu HC Plzeň k výchově mládeže. Změny jsou vidět hlavně v přístupu k tréninkům. Další výraznou pozitivní změnou je částečné zapracovávání juniorských odchovanců do seniorské kategorie. Téměř všichni z kategorie starších juniorských hráčů se již zúčastnili několika tréninkových jednotek se seniorským mužstvem. Větší polovina těchto hráčů již hráli nějaké přátelské utkání v seniorské kategorii. Pro samotné hráče je to velká odměna a zvyšuje to jejich motivaci k tréninku a samotnému přístupu k lednímu hokeji.

Práce na tomto projektu mi přinesla mnoho nových poznatků problematiky ledního hokeje v tomto citlivém období.

Doufám, že tato práce poslouží pro mé další trenérské vzdělání v oblasti ledního hokeje.

9 RESUME

Téma bakalářské práce je analýza příčin změn hráče ledního hokeje v přechodové fázi mezi juniorskou a seniorskou kategorií v Plzni. Cílem práce je zjistit negativní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje na konci juniorského období. Na základě sběru dat jsem získal informace k vyhodnocení vlastního výzkumu. Výsledky jednotlivých otázek jsou vyjádřeny pomocí grafu a slovním vyjádřením.

Bachelor thesis is an analyze of the causes of changes an ice hockey player in the switch phase between junior and senior category in Pilsen. The purpose is to identify negative factors affecting the ice hockey player career at the end of junior age. Based on the collection of data I obtained information to evaluate proper research. Results of individual questions are expressed by graphs and verbal expression.

10 SEZNAM LITERATURY

1. **BUKAČ**, Luděk, **DOVALIL**, Josef. *Lední hokej*. Praha : Olympia, 1990. 245 s. ISBN 80-7033-024-4.
2. **BUKAČ**, Luděk. *Intelekt, učení, dovednosti a koučování v ledním hokeji*. 1.vyd. Praha : Olympia,2005. 304 s. ISBN 80-7033-896-2.
3. **ČÁSLAVOVÁ**, Eva. *Co by měl znát a umět sportovní manažer*. In: Tělovýchovný pracovník č. 5. Praha ČSTV, 1993
4. **GAVORA**, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. 261 s. ISBN 978-80-7315-185-0.
5. **KABOŠOVÁ**, Svatava Maria, **JELÍNEK**, Marian. *Skrytá cesta k vítězství*. 1.vyd. Praha: Gutenberg, 2003. 265s. ISBN 80- 86349-10-1.
6. **KOSTKA**, Vladimír. *Moderní hokej*. 2 vyd. Brno: Olympia 1984. 371 s. ISBN 27-045-84.
7. **KOSTKA**, Vladimír, **BUKAČ**, Luděk, **ŠAFARÍK**, Vladimír. *Lední hokej (teorie a didaktika)* 1.vyd Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986. 186s. ISBN 14-326-86.
8. **LOUŠKA**, Jan, **NOVÁKOVÁ**, Jana. *Pedagogika a psychologie pro vedoucí mimoškolních kolektivů dětí a mládeže*. Praha: Sdružení Mladých ochránců přírody, 2008. 30 s. ISBN 978-80-87221-01-3.
9. **MICHALÍK**, Petr, **ROUB**, Zdeněk, **VRBÍK**, Václav. *Zpracování diplomové a bakalářské práce na počítač*. 3 vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2009. 68 s. ISBN 978-80-7043-828-2.
10. **PAVLIŠ**, Zdeněk. *Školení trenérů ledního hokeje*. Praha : Český svaz ledního hokeje, 1995. str. 233 s. ISBN 80-900063-8-8.
11. **PERIČ**, Tomáš. *Lední hokej trénink budoucích hvězd*. Praha: Grada Publishing a.s., 2002. 128 s. ISBN 80-247- 0472-2.
12. **PERIČ**, Tomáš. *Výběr sportovních talentů*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2006. 100 s. ISBN 80-247-1827-8.

11 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Výkonnostní úroveň hráčů po 3-4 letech od překročení juniorského věku	38
Graf 2 - Výkonnostní úroveň hráčů v juniorském věku	38
Graf 3 - Zdravotní faktory ovlivňující hráče ledního hokeje	39
Graf 4 - Finanční faktor umožňující působení v klubu HC Plzeň	40
Graf 5 - Finanční faktor umožňující působení v klubu HC Plzeň	40
Graf 6 - Příležitost hráče juniorského věku v extraligovém seniorském utkání.....	42
Graf 7 - Úroveň dosaženého vzdělání dotazovaných jedinců	43
Graf 8 - Aktuální vztah k lednímu hokeji.....	44
Graf 9 - Aktuální vztah k lednímu hokeji.....	44
Graf 10 - Hokejový cíl hráčů v juniorském věku	46
Graf 11 - Aktuální hokejový cíl hráčů v juniorském věku	47
Graf 12 - Konflikty mezi hráči a činovníky klubu HC Plzeň.....	48
Graf 13 - Úroveň motivace.....	49
Graf 14 - Hlavní příčina postupu do seniorské kategorie.....	50
Graf 15 - Hlavní příčina neúspěchu při postupu do seniorské kategorie.....	51

12 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník

Dotazník

Otázky se týkají ledního hokeje. Výsledky budou publikované v bakalářské práci bez udání jmen probandů výzkumu. Je možné označit pouze jednu odpověď. Vámi zvolenou odpověď prosím zakroužkujte. Prosím o pravdivé vyplnění dotazníku. Velice vám děkuji za čas strávený při vyplňování. Objektivní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje

Objektivní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje

Otázka	Odpověď 1	Odpověď 2	Odpověď 3
1. V současné době jsem hráč ledního hokeje na výkonnostní úrovni?	městské, okresní soutěže, podniková liga	2. Národní hokejová liga, Krajské soutěže	1. Národní hokejová liga, Extraliga ledního hokeje
2. Měl jsi dlouhodobé (2-3 měsíce) zranění nebo vážnější onemocnění během působení v kategorii juniorů?	Ne normální běžné onemocnění (rýmy, chřipky, alergie)	Jednou jen jedno, mohl jsem se vrátit zpět do tréninkového procesu	Často (Vážné zlomeniny, otřesy mozku, vážné chronické nemoci. Změnilo mi to kariéru.)
3. Jak finančně náročné je pro tvoji rodinu zabezpečit podmínky pro tvé působení v oddíle HC Plzeň?	Nenáročné (jsme dobře finančně zajištěni, rodiče sponzorovali oddíl a finančně mě podporovali)	Náročné (rodiče jsou finančně zajištěni, ale financování mého hokejového života zatěžuje rodinný rozpočet)	Velmi náročné (rodiče se finančně nepodílí na mém působení, v oddílu HC Plzeň)
4. V kolika letech jsi dostal první příležitost v seniorské kategorii v Plzni?	Nikdy	Mladší junior 17-18 let	Starší junior 19-21 let
5. Jaký jsi student ve škole během tvého působení v oddíle HC Plzeň v juniorském věku?	Výborný (kvůli škole vynechám trénink, chodím do školy poctivě, chci na VŠ)	Dobrý (soustředím se na hokej a školu zároveň, dokončil jsem střední vzdělání s maturitou)	Špatný (hrál jsem hlavně hokej, školu jsem zanedbával, nemám maturitu)

Subjektivní faktory ovlivňující kariéru hráče ledního hokeje.

Otázka	Odpověď 1	Odpověď 2	Odpověď 3
1. Tvůj vztah k lednímu hokeji je?	kladný (hraju aktivně)	Neutrální (pouze divák, již nehraji)	záporný (nezajímám se o hokej)
2. Jaký je tvůj hokejový cíl?	ELH (extraliga ledního hokeje)	Jiná nejvyšší evropská soutěž	NHL (National hockey league)
3. Měl jsi během juniorského období konflikt s trenérem, jiným členem družstva nebo činovníkem klubu, kvůli kterému se ti změnila kariéra?	Ano - vážný (pohádal jsem se se spoluhráčem, trenérem nebo manažerem, změnilo mi to kariéru)	Ano – normální (výměna názorů s trenérem nebo spoluhráčem, ale nemělo to výrazný vliv na moji budoucí kariéru)	Ne – nikdy (vycházel jsem se všemi velmi dobře, byl jsem bezkonfliktní)
4. Jak silná byla tvoje motivace dosáhnout vytyčeného cíle?	Velmi silná (tvrdě jsem trénoval/ trénuji a šel jsem si za svým cílem, s vírou v sebe sama)	Normální (trénoval jsem/ trénuji stejně jako všichni ostatní, nic jsem neošidil, ale nic navíc jsem neudělal)	Slabá (vynechával jsem/vynechávám tréninky a nevěnoval se plně hokeji, našel jsem si jinou oblast zájmu)
5. Hrál jsi seniorskou ELH ? <u>Pokud ano</u> Co je hlavní příčinou úspěchu tvého postupu z juniorské kategorie do seniorské kategorie? <u>Pokud ne</u> Co je hlavní příčinou tvého ne postupu z juniorské kategorie do	Silná motivace (sloučil jsem svůj talent s tvrdým tréninkem) Slabá motivace (neměl/ nemám motivaci dosáhnout postupu z juniorské kategorie do	Silné sociální nebo finanční postavení (finanční postavení rodiny mi umožnilo šanci dosáhnout svého cíle) Slabé sociální nebo finanční postavení (slabé postavení mé rodiny mi znemožnilo šanci	Štěstí a zdraví (měl jsem/mám štěstí po zdravotní stránce a při výběru z juniorské kategorie do seniorské, jsem byl mezi vybranými) Výkonnost a zdravotní problémy (neměl jsem požadovanou výkonnost nebo časté zdravotní problémy,